

ANT

Haftalık Dergi • 4 Temmuz 1967 • Sayı: 27 • 125 Kuruş

ÇETİN
ALTAN
OLAYININ
ARDINDAKİ
GERÇEK!

İPLER KİMİN ELİNDE

TÜSTAV

HAFTANIN NOTLARI

26 haziran

Toplumcular ocağı

■ Federal Almanya'da çalışan ve okuyan Türk sosyalistlerini bir araya getirmek ve Almanya'daki Türkler arasında sosyalist dünya görüşünü yaymak üzere «Türk Toplumcular Ocağı» kuruldu. Merkezi Berlin'de olan Türk Toplumcular Ocağı, Federal Almanya'nın diğer şehirlerinde de şubeler açacak ve aynı amaçla çalışan diğer Türk dernekleriyle işbirliği yapacaktır. Yönetim Kurulu adına Başkan Doğu Perinçek'in yayınladığı ilk bildiriye «Türk Toplumcular Ocağı'nda Federal Almanya'da çalışan Türk emekçileri ve emekçi halkımızın insanca yaşama mücadelesinde onun içinde yer alan Türk aydınları omuz omuza çalışacaktır» deniliyor. Bir süre önce bir İstanbul gazetesinde Berlin'deki Türk sosyalistleri hakkında yapılan suçlayıcı yayım da Doğu Perinçek tarafından yalanlanmaktadır. Öğrencilerin ve işçilerin sosyalist harekete katılmasını önlemek için yaptırılan bu tip yayınlara rağmen Toplumcular Ocağı Federal Almanya'daki Türkler arasında ilgiyle karşılandı.

ANT'a teşekkür

■ Türkiye Öğretmenler Sendikası Genel Başkanı Feyzullah Ertuğrul, TÖS adına ANT Dergisi'ne teşekkür mesajı gönderdi. Mesajda «Sendikamızla ilgili haber ve yorumlara, benzer kuruluşlara oranla daima ön planda yer verdiğini gördüğümüz sayın derginize ve onun değerli mensuplarına içtenlikle ve saygılarımla teşekkürlerimi sunarım» deniliyor.

Almanya'da endişe

■ Batı Almanya Başbakanı Kurt George Kiesinger, Hristiyan Demokrat Parti Grubu'nda bir konuşma yapmanın vahim olduğunu söyledi ve bütün Alman halkını fedakarlığa çağırdı. Kiesinger, federal hükümetin en büyük endişesinin dış bütçesinde denge sağlamak olduğunu belirtti.

Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılması teşebbüsü karşısında binlerce vatandaş Millet Meclisi Başkanlığı'na protesto telgrafları göndermektedir. Yandaki resimde, TİP Fatih İlçesi'nden 423 vatandaş adına Millet Meclisi Başkanlığı'na gönderilen protesto telgrafları görülüyor.

27 haziran

Para darlığı

■ Piyasada büyük bir para ve kredi darlığı mevcut olduğu, bu yüzden son aylarda protestoların ve iflasların süratle arttığı Ticaret Odaları tarafından açıklandı. Kapitalist sistem uygulamasının tabii sonucu olarak ortaya çıkan enflasyonist gelişme karşısında Amerikalı uzmanlar tek kurtuluş yolu olarak «devalüasyon»'u göstermiş bulunuyorlardı. Şimdilik genel bir devalüasyona gitmeyi tehlikeli bulan hükümet, kredi hacmini daraltmış ve piyasadan yarım milyar lira nakit çekmiştir. Bu kredi ve para darlığı ilk olarak kendisini Anadoluda hissettirmiş, daha sonra İstanbul ve İzmir'deki toptancı ve imalatçıları protesto yemeye ve iflaslara sürüklemiştir. Bu durumdan kârli çıkan, ellerinde büyük para olup Anadoluda müstahsilden ürününü alıvere alımlarla yok bahasına toplayan araçlardır. Ancak, kredi ve para kıtlığı vergi miktarını da düşürerek kamu yatırımlarını tehlikeye sokabileceği için hükümetin bu tedbiri ilâhiyeye devam ettirmesi mümkün değildir.

Mücadele edecekler

■ Geçen haftaki Amerika'yı protesto mitinginde Alp Kuran ve arkadaşlarının hırpalanmasını protesto etmek üzere TMTG ve TMTF ortak bir bildiri yayımlayarak «bu kahpece hırpalanmanın Amerika'ya ve CIA'ya usaklık edenlerden beklenebileceğini» belirttiler «Türkiye'deki Amerikan üslerini söküp atacağız» dediler.

28 haziran

Çatır çatır yardım

■ Odalar Birliği Genel Sekreteri Prof. Necmettin Erbakan, ikinci beş yıllık kalkınma planının uygulanmasında hükümete özel sektör lehine olağanüstü yetkiler verilmesini savunarak «Devletin bütçeden özel sektöre çatır çatır yardım etmesi lâzımdır. Zira özel sektör sermaye kıtlığı içindedir. Devlet özel sektöre faizsiz kredi ve bedelsiz arsa vermelidir. İşler özel teşebbüsle daha iyi yürüdüğüne göre, hükümet özel teşebbüse yardım etmelidir» dedi. Demirel'in Türkiye'de 26 Milyon özel teşebbüs bulunduğu na dair sözlerine karşılık Erbakan Türkiye'de 32,5 Milyon özel teşebbüs bulunduğunu ileri sürdü. Anlaşıldığına göre, ikinci beş yıllık plan döneminde, fukaradan kesilen paralar, bir avuç mutlu azınlık tarafından çatır çatır yenilecektir. Bunun da adı «32,5 Milyon özel teşebbüsün Türkiye'yi kalkındırması» olacaktır!

Ya halkın gıdası!

■ Özel sektör vatandaşın parasını çatır çatır yemek peşinde koşarken, Türk Tabipler Birliği'nin Kongresi'nde vatandaşın asgari ihtiyacı olan gıdayı dahi alamadığı açıklandı. Özel sektör millet parasını çatır çatır yemeye başladıktan sonra fakir vatandaş belki bugün aldığı gıdayı dahi bulamayacaktır.

29 haziran

Demirel yargıç mı?

■ Çetin Altan'ın dokunulmazlığı konusunda yapılan tenkitlere karşılık, Demirel İzmir'de bir gazeteyle verdiği demeçte «Parlamentonun kararlarını kendi fikirlerine uymuyor diye bildiri konusu yapmak anlaşılır iş değildir. Ne isteniyor, açıkça söylenmeli. Fikir hürriyeti perdesi altına sığınıp Türkiye'de komünizm propagandası yapılamaz» dedi. Demirel, bu sözleriyle, anayasanın kendisine tanıdığı yetkileri görölmemiş bir cüretle çiğnemiş bulunmaktadır. Çetin Altan'ın yazılarında komünizm propagandası yapıp yapılmadığını karara bağlayacak olan ne cumhuriyet savcılarıdır, ne AP'li milletvekilleri ve ne de Millet Meclisi'dir. Bu konuda tek karar sahibi organ, Türk milleti adına hareket eden bağımsız mahkemelerdir. Türkiye mahkemelerinde de, Çetin Altan'ın «komünizm propagandası» yaptığına dair herhangi bir karar çıkmamıştır.

Yaşasın Anadol!

■ Maliye Bakanlığı, «permis» abşverişini yasaklayarak Türkiye'ye otomobil ithaline engel oldu. Döviz tasarrufu için zorunlu olan bu karar şimdiye kadar gerçekleştirilmemişti. Ancak Koç'un Anadolu otomobilleri piyasaya çıktıktan sonra böyle bir karar alınması, asıl sebebin Anadolu'nun satışını sağlamak olduğunu göstermektedir.

DEMİREL

Ali Faik Cihan gösterilerle karşılandı

«Sosyalist Türkiye» adlı kitabından dolayı 7,5 yıl hapse mahkûm edilen ve hakkındaki karar Yargıtay'ca esastan bozulan Yargıç Ali Faik Cihan, Trabzon'a dönüşünde toplumcular tarafından sevgi gösterileriyle karşılandı. Cihan'ın gelişinde Trabzon'da geniş polis tedbirleri alındı. Buna rağmen Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencileri ve TİP üyeleri tarafından tezahüratla karşılanan Cihan, gençlere teşekkür ederek «bu sıcak ilgi sosyalizme olan inancımı pekiştirmiştir» dedi. Resimde Ali Faik Cihan ve kendisini karşılayanlardan bir grup görülüyor.

Sunay'ın gezisi

■ Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın Fransa'yı ziyaret sırasında General de Gaulle'ün yaptığı konuşma bütün dünyada geniş yankılar yarattı. De Gaulle, Ortadoğu buhranı sırasında yapılan bu ziyaretin büyük önem taşıdığını belirttikten, dünya devletlerinden Sovyet-Amerikan rekabetini sorumlu tuttu ve Türkiye ile Fransa'yı Avrupa kıtasında yaşayan bütün milletler arasında bir anlaşma ve işbirliği sağlamak amacıyla çabalarını birleştirmeye davet etti. Ziyaret sonunda yayınlanan ortak bildiride Fransa ile Türkiye'nin bundan böyle daha sıkı işbirliği yapacakları belirtiliyor. De Gaulle'ün gerçekçi tutumuna Türkiye'nin uyabilmesi, ancak tam bağımsız bir politikaya kavuşmakla mümkün olabileceğine göre, Amerika'ya karşı bir Fransa ile Amerika'ya bağlı bir Türkiye'nin işbirliği ne derece sıkıştırılabileceğini zaman gösterecektir.

Elbistan olayı

■ Elbistan'daki sünni - alevi çatışmasının vahim bir hal alması üzerine CHP Lideri İnönü, Başbakan Demirel ile görüşerek hükümetin kardeş çatışmasını önleyecek tedbirler almasını istedi. Olaylar, AP'lerin tahrikiyle çıkmıştı.

Ç. Altan için

■ Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma tebebbüsü hukukçular arasında da geniş tepki yarattı. İstanbul Barosu'na bağlı 50 avukat, hukuka aykırı bu durumu görürmek üzere Baro Genel Kurulu'nu toplantıya çağırırken Eskişehir Barosu'ndan 21 avukat da Millet Meclisi Başkanlığı'na bir telgraf çekerek "bu kararın meclisten geçirilmemesini ve Türk demokrasisinin ciddi bir lekedan kurtarılmasını" istedi. Ayrıca, İstanbul Gazeteciler Cemiyeti de Millet Meclisi Başkanlığı'na başvurarak gazeteciler arasında büyük üzüntü yaratan kararın genel kurulda değiştirilmesi isteminde bulundu.

İlhak etti

■ Ortadoğu savaşında Kudüs şehrinin fiilen işgal eden İsrail, parlamentonun aldığı bir kararla da şehri resmen topraklarına ilhak etti. Barış görüşmelerinin devam ettiği bir sırada İsrail'in bu tutumunu Arap ülkelerinde olduğu gibi bütün dünyada da geniş tepki yarattı. Süveyş Kanalı Bölgesi'nde de İsrail ve Mısır kuvvetleri arasında yeniden silâhlı çatışmalar oldu.

Çin'de tasfiye

■ Çin'de bir süredir devam eden kültür devrimi, Devlet Başkanı Liu Şao Şi'yi de devirdi. Yugoslav Tanjug Ajansı'nın Pekin'den bildirdiğine göre, Çin Komünist Partisi'nin organı Kızılbayrak Gazetesi, Liu Şao Şi'den "Partinin kapitalist yolu tutturduğu en ileri gelen şahsiyeti" diye söz ederek şimdiye kadar uygulanan karşı ihtilâl siyasetinin ezildiğini açıkladı. Bildirdiği gibi, Liu Şao Şi ile Mao Çe Tung taraftarları arasındaki mücadele uzun süreden beri devam ediyordu. (Bak: ANT, 11 Nisan 1967, Sayfa 12). Şao Şi'nin yerine Çin devlet başkanlığına Çu En Lay'ın getirileceği söylenmektedir.

Kızılırmak

■ "Kızılırmak" isimli şiir kitabından dolayı hakkında 142. maddeye göre dava açılan şair Hüseyin Korkmazgil'in duruşmasına devam edildi. Duruşmada Avukat Halit Çelenk, şairin komünizmi değil, anti-emperyalizmi savundüğünü belirtti. Ayrıca, yeni teşkil edilen üç kişilik bilirkişi heyetinin de raporu açıklandı. Prof. Aziz Köklü, Prof. Hakkı Uzun ve Prof. Kenan Akyüz'ün verdiği raporda, komünizm propagandasının söz konusu olmadığı belirtiliyor.

DOĞAN ÖZGÜDEN

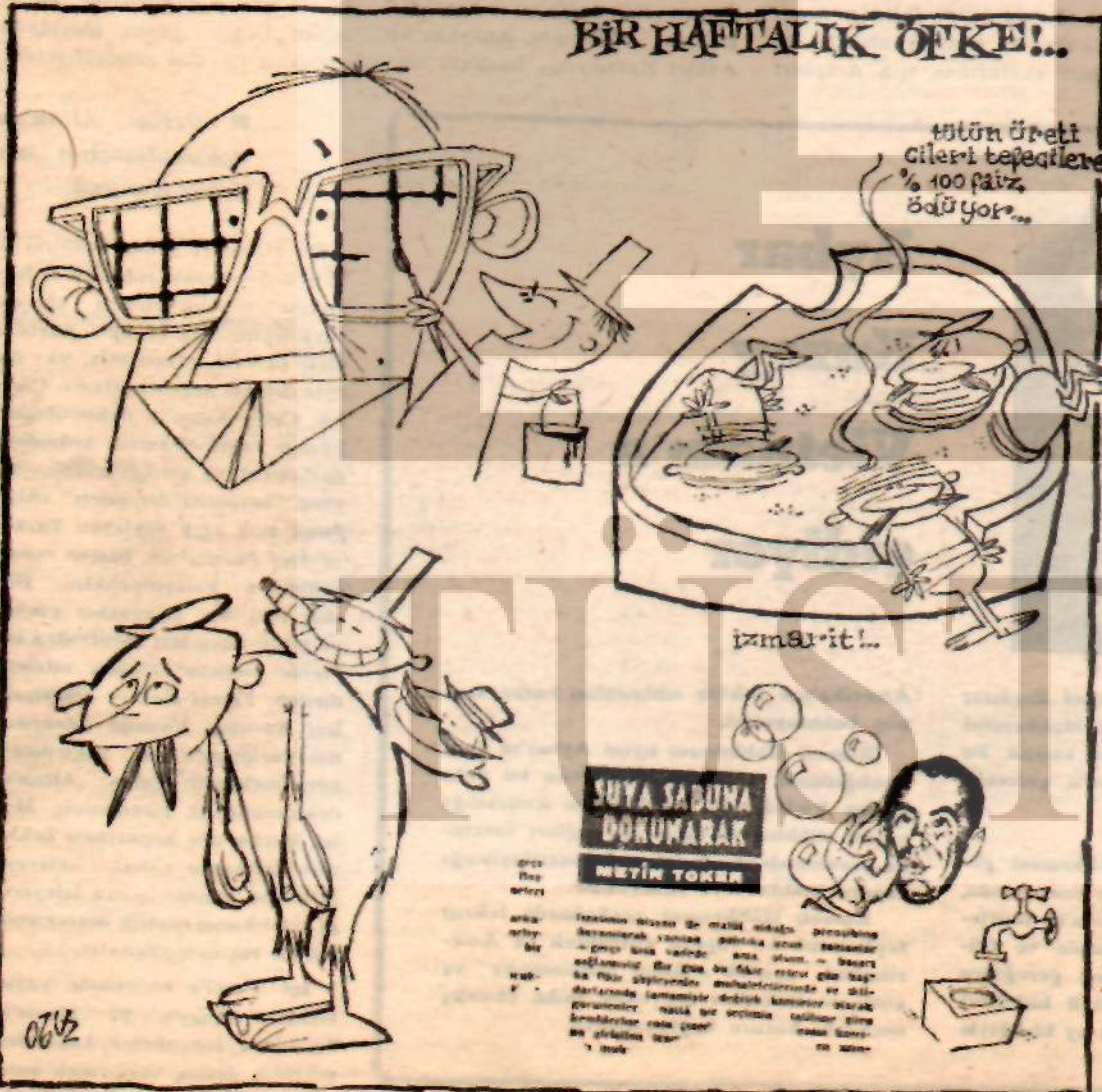
KİMSENİN HADDİ DEĞİLDİR!

CUMHURBAŞKANI Sunay 27 Mayıs yıldönümünde yaptığı konuşmada yetki sınırlarını aşarak anayasayı yorumlamaya kalkmış ve "anayasa sosyalizme kapalıdır" demişti... Ancak, memleketin en yüksek mahkemeleri arka arkaya aldıkları kararla anayasanın demokratik yoldan iktidara gelecek bir sosyalizme açık olduğunu ilân etmişti... Anayasa Mahkemesi ile Yargıtay'ın görüşlerine göre, sınıf esaslı üzerine kurulmuş bir sosyalist parti halkın oyunu alarak ve gerekli çoğunluğu sağlayarak iktidara gelebilecek ve programının öngördüğü her türlü icraatı yapabilecektir. Meselâ, Türkiye'nin politik yelpazesinin en sonunda bulunan Türkiye İşçi Partisi'nin, gerekli oy çoğunluğunu sağlayabilirse, tek başına iktidara gelmesi ve programına göre, dış ticareti, bankaları, yeraltı ve yerüstü servetlerinin işletilmesini devletleştirilmesi, toprak reformu yaparak ağaların belli miktarını dışındaki toprağını halka mal etmesi, Türkiye'yi NATO'dan, CENTO'dan çekmesi, tam anlamıyla bağımsız bir politika izlemesi mümkündür...

BU partiye mensup milletvekillerinin, hattâ dokunulmazlık zırhına sahip olmayan sosyalistlerin de bu görüşleri savunmalarına ve bu halk iktidarını gerçekleştirmek için demokratik haklarını kullanmalarına hiçbir kuvvet engel olamaz... Bugün nasıl ki, burjuva sınıfının temsilcisi olan Odalar Birliği Genel Sekreteri kâtip nüfusun 32,5 milyonunun "özel teşebbüs"e mensup olduğunu iddia edebiliyor ve "hükümet özel sektöre çatır çatır yardım etmelidir" diye mevcut iktidara baskı yapılabiliyorsa, herhangi bir sosyalist vatandaş da çıkıp "Nüfusun yüzde 80'i emekçi olduğu halde yüzde 20 mutlu azınlık milli gelirden yüzde 57 pay almaktadır. Bu adaletsizlik kaldırılmalı, her vatandaş topluma verdiği oranda milli gelirden pay almalıdır" diyebilirdi, bunu gerçekleştirecek savası güvenlik altında verebilmelidir. İşte gerek Anayasa Mahkemesi'nin, gerekse yargıtay'ın kararları, anayasanın sosyalizme açık olduğunu belirtirken bu sosyalist mücadeleyi de güvenlik altına almıştır. Bu kararları hiçe sayarak sosyalizmi anayasa dışı göstermek, ne cumhurbaşkanı, ne de başbakan, kimsenin haddi değildir...

NE var ki, son zamanlarda kendisini adamakıllı bir iktidar sarhoşluğuna kapmış görünen ve nutuk maratonlarıyla kitleleri uzun süre kandırabileceğini zanneden Demirel, yüksek hakimlerin kararlarını hiçe sayarak "Anayasa sosyalizme kapalıdır" demek cüretini kendinde bulabilmiştir. Çetin Altan'ın dokunulmazlığının alelacele kaldırılması tebebbüsü ile bu sözler bir araya getirilince bir anlam kazanmaktadır... Artık Güven Partisi grupunu da kendi safına alan Demirel, kendisini iktidara getiren ve ipleri elinde tutan çevrelerin, yani AP'nin çıkarı kanadı ile Wall Street'teki ağababalarının isteklerine uygun olarak Türkiye'de sol hareketi ezme ve bir Filipin demokrasisini sahneye koymak üzere harekete geçmiştir. Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırabilirse, bunu Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nun çıkarılması izleyecek ve Türkiye sadece çıkarıcıların borusunun öttüğü bir ölümler diyarı haline getirilecektir. Yunanistan'da askeri darbe ile yapılan şeyi, Süleyman Bey Türkiye'de parlamento yolu ile gerçekleştirmek hevesindedir. Ama "sosyalizme açık" olan anayasayı çiğnemen bir "dikensiz gül bahçesi" yaratmak mümkün olmayacaktır. Anayasalara rağmen yaratılan "dikensiz gül bahçeleri"nde ise bahçıvanlarının başını isteyen ihtilâllerin de filizlendiği unutulmamalıdır...

BİR HAFTALIK ÖFKE!..

Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldıran komisyon...

İPLER KİMİN ELİNDE?

KÜRSÜDEKİ adam, saçı kıt kocaman başını önce sağa, sonra sola yatırdı. Birden geriye attı. Ve salonun sol yanında oturanlara bakarak ve kelimelerin üzerine basarak:

"Türk Anayasası sosyalizme kapalıdır..." dedi.

Kürsüdeki adam, Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı Süleyman Demirel'di. Saatlerden beri konuşuyordu.

Demirel'in sekiz saatten fazla süren konuşması, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı üzerindiydi. Fakat konuşmanın plan ile ilgisi yoktu... Başbakan, takvîmlerin 30 Haziran'ı gösterdiği gün, Cumhurbaşkanı Sunay'ın 27 Mayıs mesajının üzerinden 33 gün geçtikten sonra ağır ağır uygulanın planın bir bölümünü Millet Meclisi kürsüsünden ortaya koyuyordu... Ağır ağır uygulanın plan, ikinci beş yıllık kalkınma planından çok daha özensiydi ve amacı anayasanın sosyalizme kapalı olduğunu kanıtlayıp sol hareketin icabına bakıyordu...

■ İktidar üçgeninde baş gösteren zaaf âlâmetleri

Bu plan, AP'nin çıkarıcı kanadının ve onun Wall Street'teki ağı babalarının arzusunun uygun bir planı. Bilindiği gibi, bu çevrelerin büyük özlemi, devletin, bütçesinin ve ordunun başlarını her arada getirerek bir "İktidar üçgeni" kurmak ve ondan sonra da anayasayı rafa kaldırarak Türkiye'deki sol hareketleri başlıca silme almak, gerekirse tasfiye etmektir.

Demirel üçgeni, yılbaşında Genelkurmay Başkanı Orgeneral Tural'a emirnamelerinin açıklanmasıyla ortaya çıkmıştı. Demirel, saba kuvvet kullanmak, salon varlığına kasteden tasarımlar hazırlatarak üzerine düşün yapıyordu. Devrimci Türk Ordusu'nun bugünkü komutanı Tural ise, ünlü cuma emirnameleriyle her olayın altında "komünist parmağı" olduğunu ileri sürerek bu plan uygulamasına hazırlanıyor. Sunay da 27 Ma-

yıs'taki konuşmasında "Anayasa sosyalizme kapalıdır" demek suretiyle çıkarıcı çevrelerin planı içindeki rolünü oynuyordu...

Ne var ki, son zamanlarda triumvirada görülen bazı zaaf âlâmetleri, planın uygulanmasını tehlikeye düşürür gibi olmuştur. Gerçi Sunay kontenjan senatörlerini iktidarı desteklemeye zorluyor, Demirel de Çankaya'yı her ziyaretinde AP'nin Sunay ile beraber olduğunu belirtiyordu ama üçgenin üçüncü köşesi huzursuzluk içindeydi. Tural, Demirel - Sunay yakınlaşması karşısında normal olarak kafasında bazı geyler kuruyor ve ikiliden gitkiçe uzaklaşıyordu. Uzaklaşıyordu, çünkü bir sabah Sunay - Demirel ikilisinin eline bir sarı zarf verip yerine yeni bir genelkurmay başkanı oturtma yetkisini taşıdıklarını biliyordu. Ayrıca, Tural, her olayda "komü-

nist parmağı" arayacak kadar giddetli bir anti-komünist olmakla beraber Amerika'ya da pek sempati beslemiyordu. Tural'a göre, ne Amerika, ne Rusya ve ne de bir başka ulus Türk'e dost olamazdı... Oysa, üçgenin öteki iki köşesi kendisi gibi düşünmüyordular.

■ Ortadoğu buhranı ve bir taşla iki kuş vurma hesabı

İşte iktidar üçgeninin dağılma tehlikesi her geçen gün biraz daha artarken, Demirel bir taşla iki kuş vurma hesabı peşindeydi.

Ortadoğu buhranında, müslüman seçmen kitlelerinin basıncı altında kalan iktidar, Amerika'nın da onayını alarak zevahiri kurtarmak için Arapları

mânen desteklemişti. Bu arada, fırsattan istifade ederek yeni imkânlar sağlamak üzere yıllardır süruncemede kalan "Sovyetler Birliği ile ekonomik anlaşmalar"ı da 24 saat içinde imzalayıvermişti.

Türkiye'ye verilen icazetin sınırlarının aşıldığını gören Amerika'nın bütün bunlara ses çıkarmaması beklenemezdi.

Demirel de, fincanı katırlarının ürmeğe başladığını farkındaydı. Öyleyse, çıkarıcı kanadın benimsediği plan artık bir an önce uygulanmalıydı. Yapılacak iş, Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı için gerekli zemini hazırlamaktır. Demirel, danışman olarak kullandığı, hattâ başbakanlıkta çalışması için bir oda tahsis ettiği Kemal Bağcıoğlu'nu harekete geçirdi... Bağcıoğlu, Anayasa ve Adalet Komisyonu Başkanı ola-

rak kendine düşen görevi yerine getirip Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırıverdi... Böylece, hem Ortadoğu buhranında Araplardan yana görünmek ve Sovyetler Birliği ile ekonomik anlaşmalar imzalamak yüzünden seçmenin zihninde beliren kuşku silinecek, hem de Amerika'ya bir çeşit güven verilecekti. Bu arada Sovyetler'in Boğazlar üzerinde hak iddia ettiği, Makarios'a silâh gönderdiği şeklinde haberler yayarak ve yüksek tirajlı gazetelerde Sovyet alayhtarı yayınlar yaptırarak halkoyu da bu planın uygulanmasını benimseyecek bir atmosfere sokulmak isteniyordu. Bu işin esnafıgını İçişleri Bakanı Faruk Sükan yapıyor, Bizim Radyo'nun yayınlarını tektir ettirip dağıttırıyor, gazetelere Doğu Bloku aleyhinde uydurma fıkralar göndertiyordu.

■ Çetin Altan'ın dokunulmazlığı ve Terör Kanunu

Bu atmosfer içinde Demirel'in "Türk Anayasası sosyalizme kapalıdır" sözünü bilinçli olarak söylediğine hiç şüphe yoktur. Öyle demesi istenmiştir, ya da öyle demesi gerekmektedir. Çünkü, Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasının ardından, parlamentoya girdiği günden bu yana "sosyalist bir parti" olduğunu açık açık söyleyen Türkiye İşçi Partisi'nin başına corap örülmeye kalkışılacaktır. Bunun için ise, anayasacı güçler ve bilim adamları tarafından bir "terör kanunu" olarak nitelendirilen Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı'nın parlamentodan geçirilmesi gerekmektedir. Çetin Altan'ın dokunulmazlık meselesinin Millet Meclisi'nde koparması beklenen fırtınanın şiddet derecesi, iktidarın bundan sonra illeyeceği politikanın sertlik derecesinde büyük rol oynayacaktır.

İşe Tural'a emirname yayınlamak, Sunay'a 27 Mayıs'ta "anayasa sosyalizme kapalıdır" şeklinde demeg verirmek sure-

Aybar Kuzey

Vietnam'a gidiyor

TÜRKİYE İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Russell Mahkemesi Tahkikat Komisyonu Başkanı olarak bu ayın sonunda Kuzey Vietnam'a gidecektir.

Elindeki gibi, Russell Mahkemesi gecelerinde Stockholm'de yaptığı duruşmada, Birleşik Amerika ile Vietnam'daki müttefikleri Avustralya, Yeni Zelanda ve Güney Kore'yi beynelmül hukuk gereğince tecavzde bulunmaktan ve sivil hedefleri bombalamaktan suçlu bularak oy birliğiyle

Amerika'nın takbih edilmesine karar vermiş bulunuyordu.

Russell Mahkemesi üyesi Aybar'ın başkanlığındaki tahkikat komisyonu bu defa Kuzey Vietnam'da Amerika'nın kullandığı yasak silâhlar ve Genocide suçları üzerinde incelemelerde bulunarak hazırlayacağı raporu mahkemeye sunacaktır.

Russell Mahkemesi, sonbaharda tekrar toplanarak bu raporu görüşecek ve Amerika'nın yasak silâhlar kullanmak ve amaçları insanları topyekûn imha etmek, suçlarını karara bağlayacaktır.

Yerli politikanın malları

Ş U bizim dokunulmazlık hikâyesi yerli politikadaki karakter ve siyasi ahlak yok-sulluğuna bir kere daha gözlerimizin önüne serdi.

Komprador sınıfın temsilciliği içindeki yerli politikacı kişisel çıkarı için her türlü dürüstlük ölçüsünü rahatça çiğneyebiliyor.

En aşağılık yalandan, en kaba samimi-yetsizliğe, en iğrenç kullisten, en şeni demagojiye kadar her şey mubah kendisi için.

Mahut komisyonda Anayasamızın 79 uncu ve 132 nci maddesini çiğneyerek karşına çıkan G.P. sözcüleri:

— Biz Anayasayı koruduk, demişler.

Bunlardan biri İhrami Soysal hadisesinde kulağının dibine sokulmuş:

— Böyle olaylarda Anayasamızın çiğnenmesini görmezlikten gelmek gerektiğini anlatmıştı.

Nitekim bazı genelgelerle Anayasamızın çiğnenmekte olduğu hususu Türkiye İşçi Partisi tarafından Meclise getirildiği zaman, yalnız İsmet Paşa bu konuya dokundu. Öteki Anayasa aşıkları sus pus oturdular yerlerinde...

Şimdi bu sessiz aşıkların aşkı bize karşı domuyor.

Bu kadar kaypaklık, bu kadar seviye dışı davranışla neyi kurtarmak ister bunlar?

Komprador sınıfının milli gelirden yüzde elli yedi pay almaya devam etmesini...

Bütün dış gıcırdatmaların, safsataların, polis çağırılmalarının, gözdağı vermelerin içyüzü bundan ibaret...

Emekçi sınıfı burjuva sınıfa karşı devlet yönetiminde denge kurmaya kalkmasın... Bugüne kadar sürmüş olan talan yine devam etsin...

Bu yazı yayımlandığı sıralarda bizim

dokunulmazlık işi Meclis umumî heyetinde ya gelmiş, ya gelmek üzere olacak...

Sıra sıra faşist nutuklar, kelepçe çıkartılmasına bürünmüş ithamlar dinleyeceğiz.

İhtilâlcî sosyalizmin tarifini niçin yaptın...

Mustafa Kemal'de ihtilâlcî sosyalistlerin sözlerine benzer sözleri niye çıkardı...

Halka neden ihtilâlcî sosyalizmle demokratik sosyalizm arasındaki farkları gösterdin. Bu şantaj silâhını niçin elimizden almaya kalktın?...

Başbaş bağırıp duracaklar...

Bağırıp duracaklar da Türkiye'deki uyanmayı ve emekçi sınıfının kendi sınıf bilincine varmaya başlamasını önlemiş mi olacaklar?!

Ne münaşebet, bütünü bızlandıracaklar bu akını...

Bütünü ne menem kişiler oldukları Meclis tutanaklarında aynalaşacak...

İsterdim on yıl sonra bu kişilerin şimdi söyledikleri sözler önünde ne duruma düşeceklerini görmeyi...

Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırdık... Şimdi onların pek akına takılmış olan bu iş bakalım gerçekten bir zafer mi, yoksa Türk demokrasisinin yüz karası mı olarak değerlendirilecek herde?

Türk sosyalizmi bir Çetin Altan'ın beş Çetin Altan'ın üstüne yürümekle kösteklenecek ölçülerini çok gerilerde bıraktı...

Onlar bunu anlamıyorlar ve intikam sıması içinde titreye titreye kavruluyorlar...

Şimdiki bu intikam titremesi gitgide tarih önündeki bir korku titremesi haline dönecektir. Çünkü hem emekçi sınıfına, hem demokrasiye, hem Anayasa'ya, hem de tarihe karşı girtlaklarına kadar suçludurlar.

tiyle başlayan Demirel, şimdi sola karşı cihadı zafere ulaştırmak çabası içindedir. Bu çabada Sunay'ın tam desteğine güvenmektedir. Ve Yunanistan darbesini örnek alan beyinlerin hazırladığı bir planın uygulanması ihtimaline karşı da, bir gece geç saatlerde Demirel bir sarı zarfın içine bir kaç satırlık bir yazı koyacak, Çankaya köş-küne gidip yazıyı onaylatacak ve sonra da Tural'ın emekli oluşu ile ilgili mutanın bir tören düzenleyecektir.

Geçen hafta bir AP milletvekilinin bir general tarafından dövülmesi olayı ile ilgili olarak Senato'da Tural'a karşı AP Senatörü Ziya Termen'in yaptığı hücumlar da AP çevrelerinde bu operasyon için gerekli havayı yaratmıştır.

Her şey, ipleri elinde tutan Amerika'nın istediği şekilde cereyan etmektedir. (Bak: sayfa 11-12) Sol ezilerek Türkiye'de bir Filipin demokrasisi uygulanacaktır. Sol ezildikten sonra Türkiye'de Yunanistan tipi bir darbeye de

lüzum kalmayacaktır. Çünkü Demirel iktidarı, tam Amerika'nın istediği iktidardır. Bu Filipin demokrasisini tehlikeye düşürüp sonu belli olmayan maceralara yol açabilecek bir "muktedir lider"e Amerika'nın şimdilik ihtiyacı yoktur. İşte, Çetin Altan olayının ardındaki gerçek budur...

Yalnız bu arada bir şey unutulmaktadır. Sunay'a ve Demirel'e rağmen, Türkiye'nin en yüksek mahkemeleri "anayasamızın sosyalizme açık" olduğunu açıklamışlardır. Anayasayı ve anayasacı güçlerin hepsini bertaraf etmeden Türkiye'de sol hareketi ezmeğe imkân yoktur.

Nitekim, geçen hafta Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasına karşı kamuoyunda gösterilen tepkiler Demirel'in bu planı kolay kolay uygulayamayacağını göstermektedir.

Türk demokrasisi ve Türkiye'nin anayasacı güçleri, bu planın uygulanmasına karşı gösterecekleri dirençle tarih önünde büyük imtihan vereceklerdir.

CEMAL TURAL
(Silâh ve buğday)

ASKERLİK

■ Tural şimdi de toprak hava alanlarını ordu çiftlikleri yapacak

GENELKURMAY Başkanı Cemal Tural, ordu pazarlarından sonra şimdi de "ordu çiftlikleri" kurmak üzere teşebbüse geçmiştir.

İkinci Dünya Savaşı sırasında yaptırılan, ancak savaş tekniği geliştiği için bugün işe yaramaz hale gelen yirmi kadar toprak hava alanı, Tural'ın teşebbüsü gerçekleştiği takdirde, askerler tarafından işlenerek Sonora 64 buğdayı yetiştirilecek ve ordu bu defa da buğday ticareti yapacaktır.

Heride kendisinden "Türkiye'yi ormanlarla kaplayan adam"

olarak bahsettireceğine inanan Tural, İnşaat Dairesi Başkanlığı'na emir vererek yirmi toprak hava alanından ne şekilde yararlanılabileceğini tesbit eden bir rapor hazırlamalarını istemiştir.

Kısa süre içinde hazırlanan raporda, binlerce dönüm verimli toprak ihtiva eden bu hava alanlarının Köy İşleri Bakanlığı'na verilmesi ve yürürlükteki kanunlara göre topraksız köylüye dağıtılması teklif edilerek şöyle denilmektedir.

"Eğer hava alanları açık arttırma ile satışa çıkarılacak olursa, ellerinde fazlası ile toprak bulunan müteğallibe yararına davranılmış olacaktır."

Rapordan haberdar olan Köy İşleri Bakanlığı da, bu olumlu teklifi benimseyerek derhal çalışmalarına başlamış, ancak Genelkurmay Başkanı, raporu tasvip etmemiştir. Tural, toprak ha-

va alanlarını birer ordu çiftliği haline getirmeyi ve Mehmetçiklere burada tarım yaptırmayı düşünmektedir. Hatta bu onbinlerce dönümlük topraklarda Sonora - 64 yetiştirip ordu hesabına satmayı planlamaktadır.

Ancak, Tural'ın bu tasarısı, kanunlara tam anlamıyla aykırıdır. Nitekim, Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı İnşaat Dairesi Başkanı, Tural'ın bu tasarısına itiraz ederek şöyle demiştir:

"Generalim, kanunlar bizim tarım yapmamızı engeller. Önce, biz tarla haline gelip işleteceğimiz araziden kazandıklarımızı hazineye vermek zorundayız. Eğer buradan sağlanacak geliri hazineye vermez, ordu için kullanırsak, kanun karşısında suç işlemiş oluruz. Fakat, terhislerine iki ay kala köylü eraiti teknik tarım bakımından yetiştirmek amacıyla bir kaç nu-

mune çiftliği yapacak olursak, çok daha yararlı bir hizmette bulunmuş oluruz."

Tural bu itirazı da dikkate almamış ve kesin kararını bildirmiştir:

"Hayır, bu topraklarda biz ziraat yapabiliriz..."

Ve bir kaç gün sonra da İnşaat Dairesi Başkanı General Rifat Erenuluğ, sessizce istifasını verip ordudan ayrılmıştır.

Böylece, son zamanlarda ticaret hayatına adanmış sokulan ordu, Tural'ın tasarısı gerçekleştiği takdirde, tarımsal üretime de geçerek yeni bir kazanç mevzuu ile uğraşmaya başlayacaktır. Teşebbüsün kanuna aykırılığı bir yana, devrimci Türk ordusunu kuruluş amacından uzaklaştırarak bir ticarî müesseseye haline getirmek tehlikesi ortaya çıkmaktadır. Nitekim, son Arap - İsrail savaşını yorumlayan bir general bir sohbet sırasında bu tehlikeyi şu sözlerle açıklamıştır:

"Asker önce elindeki silâhı en iyi şekilde kullanmayı öğrenmelidir. Ticaret yapmak, ziraat yapmak askerin işi olmamalıdır. İşte, gözümüze batan son İsrail - Arap Savaşı... Asker her şeyden önce asker olmalıdır."

ATA BİNİMİŞ EŞSEKLER!

AP Milletvekili Tekin Erer, gençlerin Amerika aleynindeki mit'ine çok kızmış...

«Ata binmiş eşsekler — millet sizden ne bekler?» yazılı dövizlerde kendilerinin kast edildiğini ısrarla iddia ederek:

«Adalet Partililere topyekûn eşsek denilmektedir», diyor.

Biz de ata binen eşseklerin hangi eşsekler olduğunu düşünüp duruyorduk. Meraktan kurtulduk...

Ayhan YETKİNER

Işınlandırılmış buğdaya ve
'doğum kontroluna karşı olan
bazı bilim adamları Senato'-
ya şikâyet edildi

OSMAN KOÇTÜRK
(Şimşekleri çekiyor)

SBF DEKANI PROF. KARAYALÇIN
(Yabancı şirketlerin danışmanı olunca...)

Ankara Üniversitesinde cadı kazanı kaynatılıyor

ANKARA Üniversitesi Hukuk Fakültesinin, ufakık, tefecik, yusuvarlak, gözlüklü Dekanı Yaşar Karayalçın, ANT muhabirini "işim pek çok" gerekçesi ile atlattığı gün, takvimler 28 Haziran 1967'yi gösteriyordu...

Karayalçın, aslında ANT muhabiri ile değil bütün gazeteciler ile görüşmekten kaçınıyordu... Kaçınıyordu çünkü, Ankara Üniversitesi Senatosu'nda elup bitenlerin üzerinden sekiz gün geçmiş olmasına rağmen, herşey tazelik ve diriliğini koruyordu... Oysa, Karayalçın gerçeklerin küllenip unutulmasından yanaydı ve bunu sağlamak için de e-ünden gelen çabayı gösterecekti...

Ankara Üniversitesi Senatosu'nun 20 Haziran Salı günü toplantısında olup-bitenleri, toplantıda bulunanların uzun yıllar unutulmasına imkân yoktur... Eğer o gün bir Prof. Bahri Savcı, bir Prof. Tefvik Karabağ, bir Prof. Cahit Talas, bir Prof. Aziz Köklü, bir Prof. Behiç Onul olmasaydı, bugün Üniversite 27 Mayıs'ta kazandıklarının tümünü yitirmiş olacaktı...

Mayıs ayının son günlerinde, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Yaşar Karayalçın ve 13 arkadaşı, demec ve yazılarından dolayı bazı Üniversite öğretim üyeleri hakkında Senatoda görüşme açılmasını öngören bir öneriyi Ankara Üniversitesi Senatosu'na vermişlerdi...

Karayalçın'ın imzasının altına imzalarını atan 13 profesörden en az 10'u çok önemli bir konunun Senato'da tartışılmasını sağlayacaklarından memnundu. Fakat, 20 Haziran Salı günü Ankara Üniversitesi Senatosu toplantı Karayalçın ve arkadaşlarının önergesini görüşmeye başladığında nasıl bir oyuna geldiklerini anlamışlardı, anına iş işten çoktan geçmişti...

Önergesini açıklamak için söz alan Prof. Karayalçın özetle şöyle demişti:

"Üniversite Öğretim üyelerinden bazıları verdikleri de-

meçlerde, yazdıkları yazılarda Üniversiteye gölge düşürüyorlar. Demec ve yazıları, bilimsel ve üniversiteye yakışır nitelikte değil. Meseld, Türkiye için çok yararlı olan, daha olacak olan halkın yiyeceği tahılın atom ışınlarından geçirilmesine, doğum kontroluna karşı durmak bir üniversite öğretim üyesine yakışmaz. Bu öğretim üyeleri, bir kurul tarafından yargılanmalı ve haklarında cezal kararlar alınmalıdır..."

Sanki o anda, Üniversite Senatosu'nda halk ağzıyla "geylan geçmişti". Sasıran senato üyeleri birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı... Bu ne demektir? Üniversite Senatosu'nda, Türk Halkına ışınlandırılmış buğday yedirilmesine ve doğum kontrol hapları uygulamasına karşı olan Üniversite Öğretim üyelerini cezalandırmaya çalışmak ne demektir? Demek ki, Karayalçın Prof. Dr. Kâzım Aras'ın, Prof. Muhittin Ülker'in ve Doçent Dr. Osman Koçtürk'ün cezalandırılmalarını istiyordu. Oysa, Aras ve Koçtürk, ışınlandırılmış buğday yedirmenin halk zararına olduğunu, Türk halkının kobay olarak kullanılmasına göz yumulmaması gerektiğini ileri sürmüşler ve bu konudaki projenin uygulanması Sağlık Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na durdurulmuştu...

KÂZIM ARAS
(Buğu inandığını söylemek)

Prof. Ülker ise doğum kontrol haplarının kanser yaptığını ileri sürmüştü...

Bazı yabancı şirketlerin hukuk danışmanı olan Prof. Karayalçın'ın amacı ağır ağır su yüzüne çıkmıştı...

Karayalçın bir şeyi daha bilmiyordu... Üniversiteler Kanunu'nu bilmiyordu... 4946 sayılı

Üniversiteler Kanunun 3'üncü maddesinin a, b, c, d, e fıkraları, Üniversite öğretim üyelerinin, Üniversite dışında yurt ve halk yararına araştırmalar yapmasını, çeşitli bilimsel konularda halkı aydınlatmasını emretmişti... Kanun'un kendilerine yüklediği görevi yerine getiren üç bilim adamının cezalandırılmasını istemek, bir takım çıkarlar ve art düşünceler için çalışmak demektir...

Prof. Cahit Talas, Karayalçın konuşmasını bitirdiğinde söz aldı. "Biz" dedi, "Polis değiliz, Üniversitenin fikir hürriyetini kontrol altına alamayız." Talas, sonra bir önerge vererek, Karayalçın ve arkadaşlarının önergesinde istenilen hususlar hakkında Senato'nun hiçbir karar almamasını teklif etti. Karayalçın'ın imzasının altına imzalarını atanlar yavaş yavaş ayılmış ve nasıl bir oyuna geldiklerini anlamışlardı artık. Bahri Savcı, Anayasa gereğince Türkiye'de

herkes fikir ve düşüncelerini açıklamakta hür olduğunu, yapılmak istenen işin düşünce hürriyetini kısıtlamak olduğunu söyledi...

Prof. Aziz Köklü, Prof. Behiç Onul ve Fen Fakültesi Dekanı Tefvik Karadağ üç saat süren görüşme sırasında özellikle Karayalçın'ın "Şiddetli ve insafa bakılmadan cezalandırılmadılar" sözü üzerinde durdular ve dediler ki:

"Eğer, söz konusu Üniversite öğretim üyelerinin demec ve yazılarında yanlış varsa, aynı yolla demec ve yazılarla bunlara cevap verilir. Yoksa, fikirlerinden dolayı bir Üniversite öğretim üyesini cezalandırmaya kalkmak, Orta Çağa dönmek olur..."

Sonuç olarak, Ankara Üniversitesi Senatosu, "Üniversiteye Baskı" niyetinin kursaklarda kalmaması sağlayacak şu kararı aldı:

"Karayalçın ve arkadaşlarının teklifi hakkında hiçbir karar alınmamasına karar verildi."

DOKUNUN BU ASLANA!

6-7 Eylül gecesi dolaylıyordum. Yüksekaldırım'da, baktım, kepengi eğara kâğıdı gibi yurtilmiş bir dükkân... Talan olmuş içi... Karnı göçmüş buzdolapları, harnesi patlamış elektrik süpürgeleri, akordeona dönmüş radyolar... Yırtık kepengin üstünde de tebeşirle, kargacuk-burgacık bir yazı: DOKUNMAYUN RİZELİ AHMET BEYUNDUR...

Dokunulmazlık, çünkü, bir bütündür, bir tümlüktür. Dokunurluk başlamaya görsün, ucu Rize'li Ahmet Bey'e de dokunacaktır.

Bakın, nasıl, Karma Komisyon dokunulmazlığını kaldırır kaldırmaz, dost eller uzandı Çetin Altan'a, sırtını sıvazlıyorlar, elinden tutuyorlar! Yurtseverler arasındaki çekışmeler unutuldu, herkes eile. Sanki komisyoncu beyler Çetin'in dokunulmazlığını kaldırmadılar da, millîci sevginin haksızlığı karşı dokunurluğunu ilân ettiler!

Bakın, nasıl ossaat, Amerikalıların dokunulmazlığı kalkıverdi, okşamağa başladılar Coniler! Sanki komisyoncu beyler Çetin'in dokunulmazlığını kaldırmadı da, millîci öfkenin emperyalizme karşı dokunurluğunu ilân ettiler!

Yarın, akpak giysilerin, bembeyaz yatların, zambakların, dönüm dönüm pamukların, ak-yazıların, sakız gibi konakların da dokunulmazlığı kalkabilir. Kolay değil bu, 30 milyon halk, ikışerden 60 milyon el eder...

O zaman işte, el mi yaman, bey mi yaman? anlaşılır. Onun için, isterseniz dokunun bu aslana!..

Can YÜCEL

İMECE DERGİSİNİN TEMMUZ SAYISI

Yeni Bir Hamle ile Çıktı

C. Atıf Kano, Aziz Nesin, Fakir Baykurt, Dursun Akcam, Nebi Dadaloğlu, Osman Koçtürk, F. Amas, K.B. Çukurkavaklı, B. Ay, H. Kanar, A. Gelen ve daha birçok imzaların yanı ve şiirleri Ayrıca Ali FAİK ÇİHAN'ın Danıştaydaki ligine savunması İMECE'de.

Yıllık Abone 12.5 TL.,
P.K. 373 - Ankara
(Ant Der. 245)

HALKLAŞAN ÇETİN

FETHİ NACİ

Ferruh Doğan

Ortanın üstü — Ortanın altı

B RECHT'in "Galile"si ni düşünüyorum. Galile'nin yenilgi üzerine, oyunun sonlarında, Andrea tutamaz kendini, bağırır: "Mutsuzdur o ülke ki, kahramanlardan yoksundur!" Ve Galile'nin unutulmaz cevabı: "Hayır. Mutsuzdur o ülke ki kahramanlar ister!"

Anayasa ve Adalet Karma Komisyonu Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırarak beri sık sık Galile'nin cevabını tekrarlıyor: "Mutsuzdur o ülke ki, kahramanlar ister!" Komisyonca Reşat Özarda çırpınıyor, Milliyet'te Metin Toker çırpınıyor, "Aman, ne yapıyorsunuz, adamı kahraman yapıp çıkaracaksınız!" diye iktidarı uyarıyorlar. Sanki hapse girmekle insan kahraman olurmuş! Hapse girmekle kahraman olunsaydı Metin Toker'in kendisi kahraman olurdu.

Çetin'in durumu bütünü bütünü başkadır. Çetin de istemez kahramanlığı; Çetin de, bütün sosyalistler gibi, sosyal sınıflar arasındaki çatışmalarda gösterilen kahramanlığın artık bir son bulmasını, yeni bir kahramanlığın, insanlığın tabiatla savaşında kendini gösterecek olan yeni bir kahramanlığın bu eski kahramanlığın yerini almasını ister. Ne var ki, Marx'ın dediği, insanlar tarihlerini diledikleri gibi seçtikleri şartlar içinde değil, geçmişten devraldıkları şartlar içinde yapıyorlar. Bu şartlar, sosyalist aydınların daha bir nice zaman mutlu ama acılı bir yaşamayı sürdürmelerine yol açabilir. Bu acılar, gelecek güzel günlerin harcıdır. Çetin'in mücadelesi gelecek güzel günlerin harcıdır.

Ç ETİN Altan, sınıfını kendi seçmiş bir yazardır. Bir burjuva ailesinden geldiği halde, eğitimi, iliskileri rahat bir yolu seçmesi için gerekli bütün imkânları önüne serdiği halde, o, güç olanı seçmiştir: Halkın yazarı olmayı seçmiştir, halkın davası yoluna, sosyalizm yoluna bir baş koymayı seçmiştir. Ve öylesine derin ilişkiler kurmuştur ki halkıyla bunu bugüne kadar Türkiye'de hiç bir sosyalist yazar başaramamıştır. Çetin'in sözlü yavaş yavaş halkın sözlü olmaya başlamıştır. Halk Çetin'de, açıkça dile getiremediği ama sezzer gibi olduğu gerçekleri görmeğe başlamıştır. Bunun içindir ki artık halklaşmıştır Çetin Altan.

D OKUNULMAZLIĞINI kaldırarak, hattâ zindana atarak mümkün mü Çetin'i halktan koparmak, mümkün mü Çetin'i susturmak! Amerikan altın-cı filosofunun İstanbul sularına demirlemesini protesto etmek için binlerce üniversiteli sokakları ve meydanları dile getirirse, Dolmabahçe meydanına çekilen Amerikan bayrağı indirilirse, Amerikan denizcileri İstanbul'a adım atamaz hale gelirse, Beyazıt'tan Dolmabahçe'ye, Dolmabahçe'den Taksim'e, Atatürk anıtına yürüyen gençliğin içinde Çetin var demektir!

İzmir'de, İmam Hatip Okullarının faziletlerini sayıp döken bir AP milletvekiline halkın arasından biri çıkar da "Peki, bey, niçin sizin çocuklarınız okumuyor bu okullarda? Niçin hep bizim çocuklarımız okuyor?" diye sorar ve o milletvekilini susturursa, orada Çetin var demektir!

Demokrasi yapmak için kenar mahalle kahvelerine giren Demirel'e "Nedir bu pahalılık!" diye sual eden biri çıkar da Demirel'i kahveye girdiğine de, sıracığına de pişman ederse, orada Çetin var demektir!

İstanbul şehrinin asfaltlarında "Petrol millileştirilecektir!" diye, "Emperyalizme paydos!" diye, "Türkiye bir Vietnam olmayacaktır!" diye yazıyorsa, orada Çetin var demektir!

İşçiler yollara dökülüyorsa, sendikacılar daha

inançla savaşıyorsa, köylüler Bakanları cevap veremez hale getiriyorsa orada mutlaka Çetin var demektir!

Çünkü Çetin aşmıştır kendini, halklaşmıştır. İşte bunun sağladığı bir dokunulmazlık vardır ki bunu halktan korkan, gerçeklerden korkan, gelecekte korkan bir avuç umut düşmanı, bir avuç emek düşmanı, bir avuç bağımsızlık düşmanı kolay kolay anlayamaz. "Çünkü ölüm vurdu damgasını alınlarına."

★

A NAYASANIN 79. maddesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki sözlerinden, Meclis'te ileri sürdükleri görüşlerden, bu sözleri, bu görüşleri Meclis dışında tekrarlamaktan sorumlu tutulamaz. Demokrat Parti'nin iktidar yıllarının deneyleri yeni Anayasa hazırlanırken dikkatle göz önünde bulundurulmuş, bir çoğunluk diktatörlüğünü önlemek için Anayasaya bu madde konmuştur. Türk Hukuk Kurumu'nun bildirisinde dendiği gibi: "Dokunulmazlık müessesesi, siyasi görüşlerinden hoşlanmayan Parlamento üyelerinin adlı kovuşturmalara görevlerinin aksatılmasını önlemek amacıyla güden bir teminatıdır. Bu teminat, henüz kökleşmemiş parlamenter demokrasilerde rejimin gereği gibi işleyebilmesi için hayati bir önem taşır."

Güven Partisi'nin gönüllü desteğini de sağlayarak ne yapıyor AP iktidarı? Rüşvet, sulistimal, döviz kaçaklığı, adam öldürmeye teşvik gibi suçların sanıklarının dosyalarını bırakıyor bir yana, dokunmuyor onların dokunulmazlıklarına; ama sosyalist bir partinin sosyalist milletvekilli partisinin programına uygun olarak Meclis'te ileri sürdüğü düşünceleri, görüşleri dışarda da tekrarlıyor diye onun dokunulmazlığını kaldırmaya kalkıyor! Amaç açıktır: Gelisen sosyalist akımı durdurmak, kitlelerin uyanığını geciktirmek, bağımsızlık düşüncesini yok etmek! TIP'i kapatmaya ne lüzum var; yarın Aybar'ın da, Sadun Aren'in de, TIP'in öteki parlamento üyelerinin de herhangi bir parti kongresinde, herhangi bir açık hava toplantısında yaptıkları konuşmalardan ötürü dokunulmazlıklarını kaldırarsınız, olur biter! Halk seçer, siz dokunulmazlıklarını kaldırır ve hattâ hapse atarsınız! Eh, bir müteahhit kafası için doğrusu oldukça pratik bir yol. Bu arada Emin Paksüt gibiler "Bu yazıları hiç bir yargıç beraat ettiremez!" gibi sözler eder, Coşkun Kırca gibi Türk halkıyla hiç bir ilişkisi kalmayan politika esnafı gözlerini kapar ve vazifesini yapar.

B U derginin çıktığı gün Millet Meclisi Çetin'in dokunulmazlığı meselesini görüşecek. Biz, Descartes gibi, sağduyunun insanlar arasında eşit olarak bölüştürüldüğünü sanmıyoruz; dar sınıf çıkarları gözleri karartınca sağduyunun da, Anayasa saygısının da nasıl bir yana itildiğini biliyoruz. Ama AP çoğunluğunun da, GP çoğunluğunun da Marx'ın şu sözlerini bizim kadar bilmelerini istiyoruz: "Hegel, bir yerde, bütün büyük tarihi olayların, tarihi kişilerin adeta iki defa tekrar ettiğini belirtir. İlâve etmeyi unuttuk: Birincisinde trajedi olarak, ikincisinde kaba komedi olarak." Anayasaya karşı tutum ve davranışların tekrarı herhalde oldukça kaba komedilere yol açacaktır. Bizden hatırlatması. Çetin'e bir şey yapılsa bunun nasıl tepkilere yol açacağını gimdiden söylemeyi gereksiz buluyoruz.

Moskova'da ünlü
yazar Dürrenmatt
ile neler görüştüm?

Bovyet gazetelerinde resmi görevlileri tenkid eden karikatürler sık sık görülür

MOSKOVA'NIN KALBI KIZIL MEYDAN'DA ATIYOR

HALDUN TANER

— III —

KONGRE dolayısıyla davet edilen yabancı yazarlar Moskova Otelinde kalıyorlar. Moskova Oteli her katında yüz kadar oda bulunan onbeş katlı bir yapı. Konuklar burada birbirlerini en çok sabah kahvaltılarında görebiliyorlar. Rusya'da lokanta servisi çok yavaş. Bir yemek için iki, bir kahvaltı için de bir saati gözden çıkarmanız gerek. Belki sindirime faydalı olabilir ama bizim gibi güne çok şey sığdırmak isteyen canı-tezler için büyük vakit kaybı. Bundan ötürü çoğu yazarlarla konuşmalarımı bu yemek sıralarına rastlıtıyorum.

Friedrich Dürrenmatt'la masalarımız yakındı. Üstelik kendisi tercümanımız konuşabildiğim sayılı yazarlardan biri. Bazen o benim masama geliyor bazen ben onun masasına gidiyordum. Konuşmanın konusu tabii hep tiyatro.

Bana Dürrenmatt için nobran, kasık diyenler haksızmış. Karşımda zeki, nazık, başarısından hiç de çok şımarmamış bir yazar buldum. Ellisine gelmediği halde altmış yaşında görünüşünde sevimli tombulluğunun etkisi büyük. Yemeği çok seviyor. Çoğu sabah traş olmadan indiği için erken aklıymış sakal bağları da onu olduğundan yaşlı gösteriyor. Gözlüklerinin altından uyanık ve olgun bakan gözleri ve iki çeneli gerdanının üzerinde kıpırmaz gülümseyen

çocuksu dudakları ise yaşımdan hayli genç kalmışlar. Ağzından pipo ya da puro düşmüyor. Yumuşak, ütüsüz elbiseler giyip rahat koltuklara yaslanmak, arada sezlonga uzanıp hayal kurmak için yaratılmış bir insan hissi veriyor. Nitekim öyle de yapıyor. Neu-Chatel'de, göl kenarında, bir villası var. Döne döne oynanıp duran beş altı eserini kendine sağladığı maddi ve manevi güvene dayanarak, işi aceleye getirmeden, kendini yormadan çalışıyor.

— Şimdilerde rejim de yapıyorum, diyor, Yaz aylarım çok dolu.

İstanbul'a gelecek

Bizde dört piyesinin, (Ziyaret)'in, (Fizikçiler)'in, (Romulus)'ün, (Göktaşı)'nın oynandığını hayal meyal duymuş. Yayınevi henüz kendisine keşin rakamlar vermediği için, Türkiye'deki telif hakkı nispetini ve usulünü bilmiyor.

«Onu ben de bugüne kadar tam öğrenemedim. Bu işe ancak rüfâiler karışır. Taksite mi bağlarlar, bono mu verirler, turne kısıntısı mı yaparlar, yahut, resmen telif hakkının üstüne mi yatarlar, tiyatrosuna göre değişir.» diyemedim adama.

— Sizinkiler resmi tiyatrolarda oynandı. Yüzde 7,5 hisseniz bankaya yatırılmış bloke edilmiştir, demekle yetindim.

— Bu para ile İstanbul'da ne kadar kalabilirim?

— Yaşayış tarzınıza göre değişir.

— İddialı bir otelde oturduğumu farzedin...

— Bir ay yeter sanırım.

— Piyeslerim nasıl oynandı?

Ters yorumlanan (Ziyaret)'i görmediğim (Göktaşı)'nı, ve sıradan bir prodüksiyon olan (Romulus)'u hiç anlamayıp:

— Fizikçiler hepsinden iyi yorumlandı, dedim. Ayla'nın parlak kompozisyonunu, Beklan'ın öksüz rejisini anlattım.

Üç yıl önce sezonun tiyatro hadisesi olan Fizikçiler'in bu başarısı onu çok sevindirdi.

— İstanbul'a sonbaharda gelmeyi çok isterim. Yeni yazdığım piyes sizinle çok ilgili. Oyuna girişmeden önce Osmanlı tarihini ve Bizans tarihini didik didik ettim. Bu konuda tarihçilerinizle aşık atabilirim. Gelirsem okuduklarımla göreceğimizi karşılaştırmaya inkâm bulacağım.

— Oyununuzun adı ne olacak?

— Daha tamamlanmadı. Belki bitiremem de. Adı galiba İmparator ve İğne olacak.

Kızıl Meydan, Kremlin Sarayı ve Ünlü Korkunç İvan Kilişi

Dürrenmatt bu oyuna yıllardır çalışıyordu.

Mesajsız yazar

Dürrenmatt adını, ben de, 1930'larında duymuştum. 1947'de de Zürich'de oynanan ilk piyes (Bu evlat gırtlardan) halk tarafından sevilmişti. Millî Tiyatro'nun Müdürü buna rağmen ertesi yıl genç yazarın bir oyununu daha sahneye koydu. O da tutmadı. Halk efkârının ve eleştirmenlerin karşı koyuşuna rağmen Müdür üçüncü yıl, yazara üçüncü bir şans tanıdı. Ve Dürrenmatt ondan sonra, kendini önce yurttaşlarına, daha sonra da Avrupa'ya ve dünyaya kabul ettirdi.

Walt Disney'e sormuşlar:

— Yeni filminizin mesajı ne olacak?

— Henüz bilmiyorum. Bunu eleştirmenler yorumladıktan sonra öğreneceğim, demiş. Dürrenmatt da mesajsızlığı ile övünen soydan bir yazar.

Haldun Taner
Dürrenmatt
ile görüşüyor

İçeri kuş uçurmamış. Şimdi Kremlin halkın gelip geçtiği, uluslararası kongrelerin yapıldığı bir yer.

Kızıl Meydan

Moskova'nın nabızı Kızılmeşdan'da atıyor dense yeri. Lenin'in Moseleumu burada, hükümet daireleri burada, Kremlin Sarayı ve St. Basil Kilisesi burada, orta boy bir oda büyüklüğündeki muazzam çan burada, en eski toprakları da burada teşhir ediyorlar. Solda beyaz havuz biçimindeki yerde Çarlar, Asî yurttaşların kellesini uçurturlarmış. Surların üzerinde Çarların bu töreni izlediği bir loca gösterdiler. Kremlin'in duvarlarının önünde Sovyet yöneticilerinin generallerinin ve sanatçıların mezarları var. Kiminin ise yalnız külleri Mezarların bir kısmında büstler görüyor. Stalin'in büstü, bilindiği gibi, bir süre önce kaldırılmış. Yalnız kabri kalmış. Sovyet Rusya'da Stalin'in bütün heykellerini indirmişler. Yalnız bir'ni, memleketi olan Gürcistan'da, Gori'dekini bırakmışlar.

Kızılmeşdan'ın hemen yanında şehir trafiği başlıyor. Burada bir Üniversite a

merikan Özentisi gibi bir küfür sayılması pek mümkündür. Şehirde Stalin'in yaptırdığı piramit biçiminde yedi dev bina var. Hariciye Vekâleti, Ukrayna Otel, Lomonosov Üniversitesi bunlardan. Fonksiyonel olmaktan çok ihtigamli olmak iddiasında olan bu yapıları da sevmedim. «Bana bakın, banas diye şişine şişine gezen gemi arslanları vardır ya. Bana onları hatırlattılar. Stalin Kremlin'deki penceresinden bunlara bakarken kimbilir ne ihtigamli bir manzara gördüğünü sanırdı. Renkler ve zevkler tartışılmaz derler.

Moskova gerçekten büyük şehir. Gittik gitmiyor. Nüfusu sekiz milyona yaklaşık. Bir Türk kadar rahat türkçe konuşan Sovyet yazarı Radi Fiş:

— Burası Tveskai Bulvarı, diyor. Burası Strasnol Manastırı Meydanı.

Nâzım'ın tiyatrosu

Sevgili dostum Vâlâ Nurettin'in ben de hiç solmayan anısı yeniden canlanıyor. Nâzım'la Vâlâ'nın öğrencilik yılları bu sokaklarda geçmiş. Odaları bu meydana bakarmış. Nâzım Meyerhold'

kolarım? diyeceksiniz. Ben de aynı şeyi sordum.

— Onlar da üzünmez, dediler. Suyun buğusu yirmi otuz santimetrelilik bir yüksekliğe kadar sıcaklık verir. Herkes sıcak suda, kar yağışını seyredip yüzerken bir metre yukarda, kış, koyamet. Ortasında yüzenleri korumakla görevli bir müstahdem, kayak içinde, sırtında gocuk başında kalpak soğuktan utu-yerek kürek çekip durmuş.

Uçan gemiler

Şehri hayli geride bıraktık. Moskova'lı büyük şehirden usandı mı soluğu beş on kilometre uzaktaki bir rıhtımda alıyor. Burası Macarların Tuna Nehri gibi bir açıklıktır. İskeleye küçük beyaz vapurlar. Bunlara roket deniyor. Uzaktan gelmekte olan bir roketle baktık. Su üstüne inen bir uçak gibi kayıyordu. Bu gemiler hızlanınca bir kanat mekanizması ile su üzerinde yükseliyorlar. Su ile sürtüşmeleri asgariye inince süratleri rahatlıkla 100 kilometre'ye varıyor. Sovyetler bu su yolunu ve biraz ilerdeki büyük gölü bir kanal tertibatı ile yaratmışlar. İki yanı yeşil, koruluk koyuların ortasından biz de bir roketle geçiyoruz. Güneşlenenler, bahk tutanlar, çadır kurup piknik yapanlar. Su ilerde birden genişledi. Kıyılar çok uzakta kaldı. Rüzgâr su sathını sahici bir deniz gibi dalgalandırıyor. Ama suyun üstünde uçan gemi dalgalarına, bana mısın, demiyor. Kırkbeş dakikahlık gidış gelişten, gerçekten deniz havası almışçasına dinlenmiş indik.

Dönüş yolunda Radi Fiş bindiğimiz taksinin şoförünü bir testten geçirmek istedi:

— Hiç Türk tanıyor musun?

Genç şoför, gözü yolda, eli direkt siyonda, başını çevirmeden cevap veriyor:

— İki tane tanıyorum. Atatürk ve futbolcu Naci ...

(DEVAMI VAR)

— Bir esere sorunlarla, belli bir mesajla, başlanmaz, diyor. Bu sonradan eserin bıraktığı etkidir çıkarılabilir ancak.

Arkadan gelen istim gibi bir şey. Tartışma götürün bir konu. Bir konferansında da:

— Oyun yazmak demek bence sahnenin ifade imkânlarını araştırmak, denemek, zorlamak, onlarla oynayabilmek, diyor.

Oynasın bakalım.

Şimdi İsviçre'nin bu ünlü yazarının pek kendine özgü sayamayacağımız tiyatro teorisi ve bol havyarlı sabah kahvaltısı ile baş başa bırakıp biraz da sokaka çıkalım.

Moskova Otel Kızılmeşdan'a çok yakın. Londra denince nasıl Big Ben, Roma denince nasıl Saint Pierre Kilisesi, Paris denince nasıl Notre Dame aklı gelirse, Moskova denince de dilin ucuna gelen ilk üç hece Kremlin oluyor. Yüksek duvarlarla çevrili bu sarayı Stalin bir vakitler özel şatosu gibi kullanmış.

girdik. İçinde herşey satılan muazzam mağazalara böyle diyorlar. Ahşap veriş oldukça zor. Çünkü tezgâhtarlar da memur olduğu için, hepsinde bir memur ağırbaşlılığı ve ... ağırkanlılığı var. Neredeyse bugün git yarın gel, diyecekler insana.

Büyük bir şehir

Moskova'da dev yapılar eski ortodoks kiliselerin sivri kubbeleri ile yarışa çıkmışlar. Önceleri eski yapıları yıkip yeniye onun yerine yapılmış. Şimdilerde yeniye eskinin yanına çıkıyorlar. Etkisi elbet daha büyük oluyor. Ne var ki, Kremlin külliyesi içine oturtulan ve Büyük Kongre Holü adı verilen iddialı yapıyı ben çok yadırgadım. Topkapı sarayının bahçesine bir Hilton kondurulmuş sanki.

Moskova'da yirmi otuz kath dev yapıları çok rastlayacaksınız. Sakın diliniz sürçüp de bunlar için (Göktürmele-yici) deyimini kullanmayın. Bunun «A-

un öğrencisi İken daha sonraları ünlü (Mustafa) filmi yapan genç Rus rejisörle 1926'da burada Sîpürge adlı bir deneme tiyatrosu kurmuş, ama tutturamamış.

İşte şurası Puşkin Meydanı, şurası Şark Emekçileri Üniversitesi'nin eskiden bulunduğu yer... Şimdi İzvestia'nın kulübü.

İşte Mayakovski Meydanı, Meyerhold Tiyatrosu, Çaykovski konser salonu. Sağımızda Dinamo Stadi. Şimdi Lenin-grad şosesinde kayıyoruz. Bu şose genişliği ve iki yanındaki ağaçları ile Moskova'nın bir çeşit Champ Elysee'si. İşte solumuzda Napoleon'un Moskova yangınından sonra kaldığı saray-Sagda-Moskova'nın meşhur Lomonosov Üniversitesi. Bu üniversite bizim eski medreseler gibi yatılı. Bir havuz gösterdiler. Açık bir yüzme havuzu. Özelliği şu: Karakışta —30 derece soğukta bile içinde yüzülürmüş. Tahmin ettiğiniz gibi, suyu içinden borularla ısıtıyorlar, hep 20 derecede kahyor.

— Peki ya sırtım? Kulaç atarken

ANT'A ABONE OLUNUZ

Okurlarımızın ANT'a abone olmaları, hem dergilerini düzenli olarak okumalarını sağlayacak, hem de ANT'ın gücünü artıracaktır.

ABONE ŞARTLARI:

Yıllık 60 Lira
6 aylık 30 Lira
3 aylık 15 Lira

Dergimize abone olmak isteyen okurlarımız, abone bedelini şu adrese göndermelidirler:

ANT DERGİSİ — P.K. 934
SİRKECİ — İSTANBUL

Bir utanç belgesi ve Çetin Altan'ın dokunulmazlığı

■ Aşağıda yayınlanan belgeler incelenirse, Çetin Altan'ı ortadan kaldırma tezebbüsünün arkasında hangi hesapların yer aldığı daha iyi anlaşılacaktır.

Avukat İbrahim TÜRK

OLAYLARI birbirlerinden ayrı ayrı kopulduk içinde değerlendiremeyiz. Bir bütünlük, hareket, etki tepki ve değişim içinde ele alınan her olayı ancak bütünsel olarak değerlendirebiliriz. Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını ve bu konudaki çabaları değerlendirebilmek yolunda daha derinlere inmek zorundayız. Bu olayın çözümüne başlayabilmek için Türkiye'mizin içinde bulunduğu dış ve iç etkileri gözlemimizin önüne sergilemeliyiz.

Türkiye bugün bağimsızlığı tartışma konusu haline getirilmiş bir devlet durumundadır. Biz bu tartışmada hiç bir tarafı tutmadan sadece belgeleri ortaya koyacak, yargıyı okuyanlara bırakacağız. Belge şu:

İzmir İcra Dairesi A.B.D.'ne ait TUSLOG'da çalışan bir borçlu Türk'e ödeme emri yollar. Borçlanmanın nedeni Hüseyin Akçay adındaki terziye elbise diktirmektir. Alacaklı Hüseyin Akçay İcra yoluyla TUSLOG'da çalışan borçluya borcunu ödemesini ihtar eder. Alınan cevap:

«Tebliğ mazbatasında muhatap olarak adı geçen HQ TUSLOG — United States Air Force — Hava Kuvvetleri'nin bir teşkilâtı birliği olup, milletlerin bir teşkilâtı birliği olup, milletlerarası hükümleri tahtında ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin müsaadesi ile Türkiye'de müşterek müdafaa için vazife görmektedir. Bu birlik enternasyonal bir teşkilât olan Nato organizasyonu-

Çetin Altan olayı ya da sondan bir evvel

TÜRKİYE'de demokratik düzenin var olması ya da yok olması üstünde ciddi ciddi düşünmek zamanı geldi geçti. Türkiye'de bugün iktidarda olanlar burjuvalardır. Memleketi iyi da ya kötü idare ediyorlar. Memleketi satıyorlar, ya da satmıyorlar, sömürgecilerle işbirliği yapmışlar ya da yapmamışlar, o yöneri bir yana.. Eskiden olduğu gibi burjuvalar ikiye bölünmüş, bir takımı iktidarda, bir takımı muhalefette değil. Şimdi burjuva iktidarının karşısında bir de emekçiler muhalefeti var, gerçek muhalefet de bu. Büyük bir sınıfın menfaatlerini koruyucu muhalefet.

Türkiye'de demokratik düzen gittikçe oturuyor. Bugünkü burjuva iktidarı Menderes'ten daha talihli. Menderes'in iktidarı zamanında ne böyle bir Anayasa, ne de demokratik düzeni koruyan kurumlar vardı. Menderes meydanı boş buldu ve tamı sürdü, sonra da gerekenden daha çabuk bir hızla vardı.

Ne diyordum, bugünkü gerçek muhalefet emekçiler muhalefettir, diyardım. Bu sol muhalefet Anayasasının tüm tamına uygulanmasını istiyor. Gücünü Anayasada buluyor. Anayasayı tutan bütün güçlerle işbirliği halinde. Böyle büyük bir muhalefetin bütün gücüyle Anayasayı savunması gerçekten burjuvalar için bir talih.. Sendikaların, öteki demokratik güçlerin Anayasa düzenini savunması onlar için ele geçmez bir talih.. Seçimle iktidara gel ve seçimle iktidarı bırak.. Etilmiş halk kütüphanelerinin temsilcileri bunu istiyorlar. Çünkü onlar biliyorlar ki, Türkiye'nin bugünkü ekono-

mik, sosyal durumunda, demokratik düzenin devamı, Anayasasının tam tamına uygulanması SOSYALİZMİN zaferidir. Anayasayı savunmada yenilgi, sosyalizmin de yenilgisidir, hiç olmazsa kısa bir süre için..

Türkiye'nin bugünkü durumunda burjuva iktidarların da Anayasadan, bugünkü demokratik düzenin devamından başka çareleri yok. Türkiye'nin durumu artık bir burjuva diktatoryasını çekemez. Demokratik düzenin ortadan kalkması, gelecek düzen ne olursa olsun, burjuvaların ölümü olur. Bunu da bugünkü Türkiye'de en ahmak burjuva bile bilebilir. Yunanistan örneği, azıcık akılları varsa, onlara örnek olmamalı, cesaret vermemelidir. Türkiye'nin şartları Yunanistan'ın şartlarından tamamen ayrıdır. Yunanistan'da bir Atatürk gelmedi ve orada Atatürk devrinde yapılmadı. Bir memlekete Atatürk gelmişse, o memlekette burjuvazî herhangi bir harekete geçerken külâhın önüne koyup bir iyice düşünmeli. Demokratik düzenin ortadan kalkması, en hafifinden, burjuva için bir tehliktir.

Çetin Altan bugünkü muhalefetin başlıca liderlerinden birisidir. Büyük bir üzü vardır, öylesine bir üzü vardır ki, insanoğlu şaşar. En ücra köye kadar yayılmış, en ücra köyde bile onun büyük hayranları vardır. Türkiye Türkiye oldu olak hiç bir yazarın böylesine üzü olmadı. Onun yazdığı günlük fıkralar çok fıkra evinin, köy evinin, işçi evinin duvarlarını süsler. Bu adam Türkiye'de büyük bir umuttur. Büyük bir gençlik

kütlesi onu bir kahraman belemiştir. İşte bu büyük güç ve ün bütün ağırlığını Anayasadan, demokratik düzenden yana koymuştur. Anayasasının hem politikacı, hem yazar olarak birinci savunucusudur. Dünyanın böylesine dalgalı, düzensiz bir çağında Çetin Altan'ın bir düzene ağırlığını böylesine koyması emekçiler kadar, daha da çok burjuvaları sevindirmeliydi. Çünkü emekçiler hangi düzende olurlarsa olsunlar bugünden daha kötü hale düşemezler. Bir faşist düzen bile gelse Türk köylüsünün, fıkarcasının, işçisinin, esnafının başından daha kötü, aşağı olamaz. Çünkü, yoksulluğun, bu çağda bundan daha aşağı yok. Varsa da çok az var. Ama demokratik düzenin yok olması burjuvazinin yüzde yüz ölümü olur. Çünkü her hangi bir düzen değişikliği ister istemez, halk kütüphanelerini memnun etmek için, burjuva aleyhtarı olacaktır. Kefeyi halk yararına eğmeden bundan sonra Türkiye'de hiç bir düzen yaşayamaz. Kefenin ne kadar eğileceğini de bugün Türkiye'de kimse kestiremez.

Anayasa adına böylesine ağırlığını koymuş bir yazarı, Çetin Altan'ı burjuva iktidarı ilk hedef olarak karışına aldı. İşçileri, emekçileri yazarcının ve milletvekillinin dokunulmazlığını kaldırdı. Millet Meclisi de bu karara evet derse Çetin Altan'ı mahkemeye verecekler, sonra da hapsedecekler. Niçin? Emekçilerin haklarını savunduğu için.. Niçin? Anayasayı, demokratik düzeni savunduğu için? Hangi yüzden, hangi suçtan dokunulmazlığı kalkacak bu

halk öncüsünün, bu büyük halk yazarının, bu emekçilerin vicedanının? İhtilâlcî sosyalizmi, yani komünizmi savunduğu için.. Bu alçakcasına bir yalandır. Bütün ağırlığını ve hayatını Anayasaya tamına tamına uygulamayı için koymuş bir adam ihtilâlcî sosyalizmi savunmaz. O kendi kendine ihanet olur. Bir sosyalist de bütün varlığını koyduğu düşüncelerine ihanet edemez.

Burjuvazî bütün bunları bilir.. Çetin Altan'ın bugünkü düzenin korunmasında en sağlam temel direklerden birisi olduğunu bilir. Burjuvazî, Çetin Altan hapse girince, Anayasa güçlerini ayağa kalkacağını da bilir. Bir milletvekilinin mecliste söylediği fikirlerinden dolayı, yazdığı zaman, suçlanamayacağını da bilir. Düşüncelerinden dolayı bir milletvekilini hapse atmanın Anayasaya aykırı olduğunu da bilir. Burjuva iktidarı, Anayasa çığnınca Anayasa güçlerinin onu çığnetmeyeceğini de bilir. Burjuva iktidarı, Anayasa güçlerinin, her şeye rağmen, kendisinden güçlü olduğunu da bilir. Bütün bunları bilir de öyleyse bütün bunları niçin yapar? Bilmez diyemeyiz. Devlet idare etmek çocuk oyuncağı değildir.. Çetin Altan'ı hapsedersen ne olur? İçerdeki ve dışardaki direnme öylesine ayyuka çıkar ki, Çetin Altan'ı böylesine zayıf olan bir sınıfın iktidarı içerde tutamaz. Tutarsa da kırılır, mahvolur. Öyleyse niçin bu delilliği yapar? Bir iktidarın bunu göze alabilmesi için içerde ve dışarda çok müşkül durumda kalması gerek. Müşkül durumundan dolayı da ya herro, ya

sun bir organ olmayıp doğrudan doğruya egemen bir devlet olan Amerika Birleşik Devletleri'nin bir unsurudur. Amerikan hükümeti veya bağlı askeri teşkilatları adına bu gibi resmi tebliğatları tebellüğe Türkiye'de hiç kimse selâhivettli değildir.

Tebliğ tüzüğü'nün 37. maddesinin 3. fıkrası mucibince Adalet Bakanlığı tarafından 19/Şubat/1966 tarih ve 12231 sayılı resmi gazetede neşredilen listede Tuslog kesin bir şekilde belirtilmiştir.

Bu sebeplerden dolayı iş bu tebliğin tebellüğüne imkân bulunmadığını arz ederim.

Bu belgeyi Anayasamızın: «Egemenlik kayıtsız şartsız Türk Milleti'ndir.

Millet egemenliğini, Anayasanın koy-

HASAN DİNÇER
Hükûranlık nerede?

duğu esaslara göre, yetkili organlar e-
liyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması hiç bir su-
rette belli bir kişiye, zümreye veya sı-
mfa bırakılamaz. Hiç bir kimse veya
organ, kaynağını Anayasadan almayan
bir Devlet yetkisi kullanamaz, diyen 4.
maddesi ile yanyana getirip okuyalım.

Devletin yürütme ve yargı yetkilerinin
ne duruma geldiğini düşünelim... Ve
Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kal-
dırılması nedenlerine biraz daha yakla-
şalım. Belge:

«Amerika, kendi tarihinin en tehli-
keli dönemini yaşıyor. Amerika artık
kendi dış politikası ile askeri siyasetinin

ÇETİN ALTAN
Amerika'nın boy hedefi

kontrolünü bile elinden kaçırmaya bağ-
lanmıştı... Harbe katılma ve katılmama
kararı artık Amerika'nın elinde de-
ğildir.» Straus-Hope National Strategy in
a Bi-Polar World, s. 8-9 ve The Dimi-
nishing Freedom of Choice, New York
1960 s. 42-44.

Amerika bu tehlikeden kurtulabil-

mek için az gelişmiş memleketleri elin-
de tutmaya çalışmaktadır. «Avrupa pa-
zarlarından yararlanma olanağının ka-
panması ihtimaline karşı Latin Ame-
rika ülkelerinin elinizin altında olması
lazımdır,» diyen Joe. A. Moris (N. Rock-
feller Biyografisi s. 85)de yargımızı
kanıtlıyor.

Bunun için yapılacak iş az-gelişmiş
memleketlerdeki sosyalist akımı durdur-
maktır. Amerika için sosyalist akım bü-
yük bir tehlike teşkil etmektedir. Ame-
rika:

«... sosyalist akımlara karşı aktif -
saldırgan bir politika izlemek, sosyaliz-
min dünyaya yayılan etkilerini durdur-
mak, sosyalizmin tam tersine gittikçe
nüfuz alanı daralan emperyalizmin geri-
lemesini, yıkımını önlemek...» çabala-
larına girişmelidir. Bu çabaları gerçek-
leştirmek için de, Amerika: «solcu re-
jim ve hükümetleri devirmek için, verili
kuvvetleri komandocu-partizan metot-
larına göre eğitmeli ve gerekli silah ve
malzeme ile donatmalıdır.» New York
Herald Tribune 10.4.1961.

Sola karşı savaş

Yok olmazsa, «dost olmayan hükü-
metlerin yerine dost hükümetleri geçir-
mek» yolu seçilmelidir. Hoga gitmeyen
hükümetler solcu olsun olmasın bu pek
önemli değildir. Sosyalist memleketlere
yakın olan bütün memleketlerde bu poli-
tika uygulanmalıdır.

Amerika sadece sosyalist akıma kar-
şı mücadele etmemeli onun güvenliğini
bozan her hareket ile savaşmalıdır.

«Bizim güvenliğimizi sadece açık sal-
dırlar tehdit etmiyor? Bu açık saldırı-
ların yanında, ondan daha tehlikeli, fa-
kat saldırı görünüşünde olmayan başka
eş şey tehditler de vardır. Bu tehditler,
içerden yapılmak istenen değiştirme ve
dönüşümlerdir.»

«Az gelişmiş ülkelerin sanayileşmesi
ve toprak reformunu gerçekleştirmesi,
gerçi Birleşik Amerika için bir perspek-
tif açıyorsa da Amerika buna gene-
de razı olmamalıdır.» Pareş ve Shy,
Guerrillas in the 1960 s. 50-61.

Bu kopuk kopuk olan belgeleri ve
Çetin Altan'ın neleri savunduğunu yan-
yana getirirseniz hem dokunulmazlığı
kaldırmanın amacını daha iyi kavrar
hem de yürüyeceğimiz yolun çetinliğini
açık seçik görürüz.

merre demesi gerek.. Dışarıyı düşün-
lin... İçerde gelişip büyüyen sol muha-
lefet.. Halka doğru hızla iniyor. Dışar-
daki büyük devletin, Amerika'nın gö-
zünü bu halka doğru gidiş, halkın hızla
uyamı korkutabilir. Ve hükümetten bu-
nu isteyebilir.

İçerdeki bir takım güçlerin tazyiki
altında kalabilir iktidar. Çetin Altan'ı
hapse atması için bu güçler hükümeti
zorlayabilirler. Hükümet de kendi aley-
hine olacak «Çetin Altan'ı hapsedince»
olayını yaratabilir, istemeye istemeye.

Gerçekten bu iki ihtimal üstünde
durmanız gerek. Bu iki ihtimal varitse
o zaman, demokratik düzenin selâmeti
adına, burjuva iktidarına emekçiler ola-
rak aydınlar olarak, Anayasa güçleri
olarak yardım etmemiz ve onu düştü-
ğü müşkül durumdan kurtarmamız ge-
rek.

Başka bir ihtimal daha geliyor aklı-
ma: Seçimlerde burjuva iktidar, solcuları
yokedeceğiz diye savurdu durdu. Solcu-
ları yok etmek sözü burjuva iktidarın
en büyük propaganda sloganı oldu. Şim-
di söz verdiği antidemokratik güçler
hükümeti gene büyük bir tazyik altında
mı tutuyorlar?

Bir de başka bir şey var: Ya evdeki
hesap çarşıya uymazsa? Bağımsız Türk
mahkemeleri Çetin Altan'ı beraat etti-
rilerse.. Bu da muhakkak. Çünkü ha-
yatını, varını yığını Anayasanın tamı
tamına uygulanması için koyan, sabah
akşam Anayasayı savunan yazar ola-
rak, milletvekili olarak bir insan, Ana-
yasaya aykırı bir suç işliyor diye mah-

kûm edilemez. Çetin Altan mahkûm e-
dilmese şu iktidar da rezil rüsvay ol-
maz mı? Öyleyse niçin bu kadar
belayı göze alıyor şu iktidar? Nedir
hesabı? Vardır herhalde. Böyle durup
dururken bir iktidar bu kadar belayı
göze alır mı?

Çetin Altan'ı hapsedince sosyalist ge-
lişmenin hızı durur mu sanıyorlar? Halk
korkar mı sanıyorlar? Halkın korkma-
yacağını, bir Çetin Altan giderse, hal-
kın Çetin Altan'lar çıkaracağını Ame-
rika da bilir, bugünkü burjuva iktidarı
da bilir.. Eeece, öyleyse derleri ne?

Peki, kaha kala en son şu ihtimal
kalıyor, bu insanların aklından zoru
mu var?

Bu bindiği dalı kesen iktidarı yuvar-
lanmakta olduğu uçurumun başında tu-
talma, Ona yardım edelim. Ama elimiz-
den gelir mi? Onu uçurumun kıyıcı-
ğında tutabilir miyiz? Tarih göstermiş-
tir ki, böyle hallerde baskıların kur-
tarmağa hiç kimsenin gücü yetmez.
Anayasa güçlerinin de, iktidarı yürü-
meğe başladığı yoldan kimsenin de çe-
virebileceğini sanmıyorum.

Öyle ya, koyver sarhoşu yıkılana
kadar gitsin. Emekçiler, kardeşlerim,
çünkü bizim yoksulluğumuzdan başka
kaybedecek hiç bir şeyimiz yok.

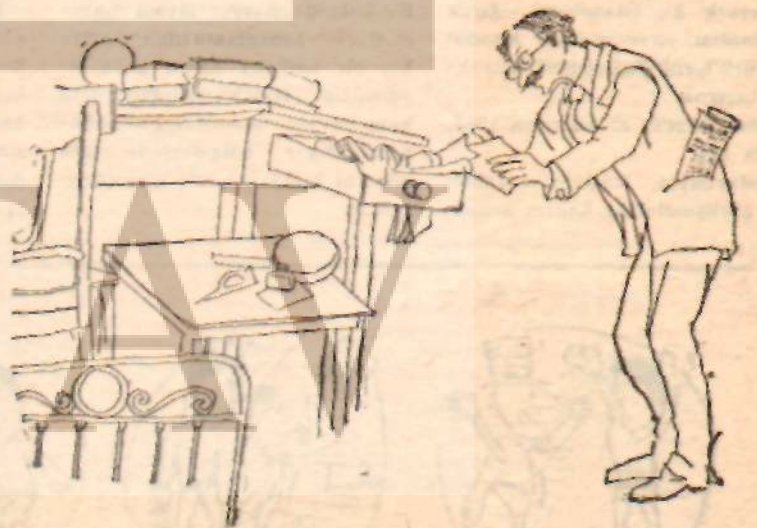
Hodri meydan!

Yaşar
Kemal

Aziz Nesin bu romanı iki yılda yazdı :

ŞİMDİKİ ÇOCUKLAR HÂRIKA

Anababalar! Çocuklarınız, sizin için neler düşünüyor?
Öğretmenleri Öğrencileriniz, sizin için neler düşünüyor?
İşte bu soruların cevaplarını, "Şimdiki Çocuklar Hârika" adlı romanda,
kahkahalarla gülerken, acı acı düşünerek okuyacaksınız.

Dağıtım yeri: Kemal Karatekin

(Ant Der. 237)

ZİRVEDEKİ GÖRÜŞME VE TÜRKİYE...

JOHNSON
(Önce anlaşılmaz, sonra çekilme)

Bu çocuğun
geleceğini
kim tayin edecek?

HALÜK TANSUĞ

BİRLEŞİK Amerika Cumhurbaşkanı Johnson ile Sovyetler Birliği Başbakanı Kosigin, geçen hafta, Amerika'nın Glassboro şehrinde "zirve toplantısı" yaptılar.

"Zirve" konuşmalarına, son Ortadoğu harbi, esas sebep gösterildi.

"Zirve"ye sadece Kosigin ve Johnson katılmakla beraber, dünya çapı bütün meselelerin ele alındığı, Glassboro'da açıklandı. Vietnam Harbi'nin Glassboro'da görüşüldüğü, yine Kosigin ve Johnson tarafından basına bildirildi. Ayrıca, silâhların kısıtlanması gibi konulardan bahsölundu.

Başka deyimle, Batı ve Doğu blokları "süper lider"lerinin, dünya çapı siyasi "alış veriş"ler denedikleri anlaşıldı. Kosigin ve Johnson'un, "pazarlık"da tam anlaşmaya varamadıkları, dünya basınına daha sonra ortaya atıldı.

Oysa, sonuç ne olursa olsun, "pazarlık" konuları arasında (Zirve Konferansı'na asıl sebep) Ortadoğu bölgesi vardır. Ortadoğu bölgesi, "zirve" gündeminde ilk sıraları işgal etmiştir. Ortadoğu ülkeleri başında, Türkiye gelmektedir.

Demek ki, Glassboro Zirve Toplantısı, ister istemez Anadolu Türk'lerini ilgilendirici karakter taşıyor.

(Bak: ANT, 27 Haziran 1967, sayfa 12).

Dolayısıyla, Kosigin ve Johnson görüşmelerine hâkim unsur

ları kıymetlendirmek, biz Anadolu Türk'leri için hayati önem kazanıyor.

İşte, meseleye bu açıdan bakıldığında, her şeyden önce söylesine şaşırtıcı bir hakikatle karşılaşılır:

Satıhta ters görünüşlerine rağmen, son Ortadoğu olaylarında "siyasi bakımdan kârlı çıkan tek devlet tartışmasız Sovyetler Birliği'dir." (Bak: ANT, 13 Haziran 1967, sayfa 8).

Çünkü, Moskova idarecileri, tarihte belki ilk defa Akdeniz'e bilfiil "girme" durumundadırlar. Bahis konusu "giriş", Moskova idarecilerince desteklenen Mısır'ın askeri yenilgisine rağmen (veya bu yenilgi yüzünden) gerçekleşmiştir. Sovyetler'i Ortadoğu'ya "sokan" ortamın yaratılmasına, Amerika'nın esastan hatalı tutumu sebep olmuştur.

Yoksa Batı desteğine sahip İsrail'in (Amerika teşviki ve yardımıyla saldırıya geçip) Doğu desteğine sahip Arab'ları askeri alanda ve ilk "raund"da yenmesi, Akdeniz'e Sovyet "giriş"ni zihinlerde gölgelememelidir.

Destekledikleri tarafın askeri yenilgisine rağmen, Sovyetler Akdeniz bölgesine girmişlerdir.

Bu bölgede Sovyet siyasi "mevcudiyeti" hesaplanmadan, artık hiç bir politika adımı atılamayacaktır. Hatta, Akdeniz'deki aynı Sovyet "mevcudiyeti", dünyanın diğer bölgelerinde bile kendini bundan böyle hissettirecektir.

ZİRVE KONFERANSININ SONUÇLARI

Glassboro Zirvesi'nin, şimdiye kadar dışarı vuran, sonuçları şunlardır:

1) ORTADOĞU — Kosigin, bu bölgede her hangi bir hal çaresine varılabilmesi için, İsrail'in 1949 hudutları gerisine çekilmesini şart koşturmuştur. Bu şart gerçekleşmedikçe, Sovyetler, arabuluculuk yolunda gayret sarfetme niyetinde değildirler. Mamafih, Sovyetler, İsrail'in "mevcudiyeti"ni tanımadıkları; İsrail devletinin ortadan kaldırılması tezine karşıdır.

Johnson, Kosigin'in yukarıdaki şartını kabule yanaşmamıştır. İsrail liderlerinin, garanti sağlanmadan, zafetlerinin neyvalarını bırakmayacaklarını söylemiştir. Nihayetinde Johnson açısından, son olaylar dikkate alındığında, eski "status quo"ya dönmekteki realist sayılamaz.

2) VIETNAM — Kosigin ve Johnson arasında en menfi sonuç veren konuşmalar bu konuda yer almıştır. Amerika'nın, Vietnam'dan ayrılmaya, hatta Kuzey Vietnam bombardımanlarını durdurmaya hiç niyetleri yok gibidir. Mamafih, önümüzdeki aylar, Amerika'nın Vietnam tutumunu daha iyi aydınlatacaktır.

Kosigin ise, Vietnam'dan Amerikan askerleri geri çekilmeden, dünyada bir Batı ve Doğu anlaşmasına gidilemeyeceği kanısındadır. Sovyet lideri, Vietnam halkının, Cenevre Andlaşmalarına uygun şekilde mukadderatını kendi kendilerine tayin etmeleri gerektiği fikrindedir.

3) FÜZE SAVAR FÜZELER — Johnson, füze savar füze imalatından Sovyetler'in vazgeçmesini, dolayısıyla bu alanda bir silâhlanma yarışına girişilmesini istemiştir. Bilindiği gibi, Sovyetler, füze-savar füze silâhlarında Amerika'ya nispetle 3 yıl kadar ilerdedirler.

Kosigin, füze savar füze imalatının ancak füze imalatıyla bir arada mütalâa olunabileceğini belirtmiştir. Sovyet başbakanı, füzesavar füzelerin üstelik "tecavüz" değil fakat "savunma" silâhı olduğunu ileri sürmüştür.

4) ATOM YASAĞI — İki devlet liderinin üzerinde yegâne tam anlaşmaya vardıkları mesele budur. Gerek Kosigin gerekse Johnson, atom silâhlarının başka devletlere "yaydırılmaması" prensibine inanmaktadır. Bu maksatla, iki ülke teknisyenleri, ortak çalışmalara girişeceklerdir. Beraberce bir milletlerarası andlaşma hazırlayacaklardır.

Nitekim, ilerde tarih yazılacak belki "dönüm noktası" veya "Amerika'nın en büyük hatası" şeklinde vasıflandırılacak bu durumu, Fransız Cumhurbaşkanı General De Gaulle, 21 Haziran 1967 günlük bakanlar toplantısında ezcümle şöyle teyid ediyor:

"Ortadoğu'da barışın kurulması, Amerika'nın Vietnam'dan çekilmesine bağlıdır".

Başka deyimle, (mevkiî, bilgisi, tecrübesi, istihbaratı çok kuvvetli bilinen) Fransız devlet başkanınca, Amerika'nın Güneydoğu Asya'da fazla ağır basmasına karşılık Sovyetler de Ortadoğu'da ağır basmaya başlamışlardır.

Zaten, Fransız "Le Monde" gazetesi muhabiri Eric Rouleau'nun Kahire'den bildirdiğine göre (Amerika'nın Güney Vietnam'a girişi gibi) Sovyetler de şüphalar Mısır'a girme durumundadırlar. (Bak: LE MONDE, 23 Haziran 1967, sayfa 1 ve 5).

Mısır'lı lider Nâsır, bütün inisiyatifini Sovyet Genel Kurmay Başkanı General Zaharof'a vermiştir.

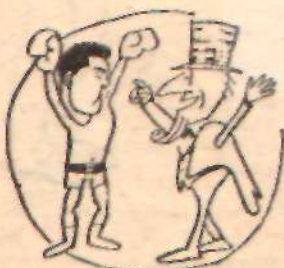
Yeni Mısır ordusunu, halk kütüphanelerine dayatıp kurma işini, Sovyet askeri uzmanları gerçekleştireceklerdir. Mısır ordusu yüksek rütbeli subayları arasında mevcut batı (özellikle Anglo-Amerikan) casuslarını, Sovyet istihbarat uzmanları meydana

çıkacaklardır. Mısır ordusu Sovyetler Birliği tarafından tekrar silâhlandırılacaktır. Mısır'ın (dolayısıyla tüm Arab dünyasının) İsrail'e karşı harp stratejisini, Sovyet genel kurmayı planlayacaktır.

Mısır'a ve diğer belirli Arab ülkelerine gerekli ekonomik yardım, Sovyetler üzerlerine almışlardır.

Mısır'daki "tek parti"ye tamamiyle halkçı karakter verilecek; ordudan sonra siyasi teşekküllerden de, burjuva unsurları ele necektir.

Bizzat Sovyet başbakanı tarafından İngiliz "Intelligence Service" ajanı olarak Nâsır'a daha 1956'da ihbar olunan eski Mısır

Zaten, Glassboro Zirvesi arifesinde, Anglo-Amerikan'ların bu "anlamamazlığı" tabiidir de. Çünkü aksi takdirde, Sovyetler'in Ortadoğu'ya (son olaylar sonucu) girdiklerini, Johnson'un itirafı gerekir. Bu yeni faktöre uygun şekilde, Amerika cumhurbaşkanının, Sovyetler'e bazı tavizler tanıma zoru ortaya çıkar.

Oysa, Johnson, henüz Ortadoğu'daki yeni durumu kabul etme seviyesine ulaşmamıştır. Veya, etrafını saran gerici baskı grupları, Johnson'a henüz gerekli hareket serbestisini vermemişlerdir.

O halde, Amerika'nın anlayacağı seviyeye varıncaya kadar, Ortadoğu'da Sovyet "siyasi" baskısı (gösterişsiz fakat aralıksız) devam edecektir.

Arab Ülkelerine Sovyet "girişi", her geçen gün daha artacaktır. İsrail yeni askeri başarılar kazansa bile, Batı'nın Ortadoğu'daki ekonomik ve siyasi menfaatleri, her geçen gün daha büyük zarara uğrayacaktır.

Batının emperyalist mevcudiyetine karşı, milliyetçi faaliyet-Ortadoğu'da daha yaygınlaşacaktır.

Belki, başka "Vietnamlar" Yunanistan'da, İspanya'da, Güney Batı Afrika'da, Bolivya'da meydana çıkacaktır.

Belki, Hindistan, temellerinden tehlikeye sürüklenecektir.

Belki, İran'da, anı rejim değişikliği oluverecektir.

Belki, bizzat Birleşik Amerika'da, zenci huzursuzluğu "Vietnamlaşma" karakterine bürünecektir.

Belki, Hong Kong'da, İngiliz müstemleke idaresi devrilecektir.

Belki, Endonezya'da, iç harp başlayacaktır.

Hattâ, belki, bu arada Üçüncü Dünya Harbi çıkıverecektir; tıpkı De Gaulle'in korktuğu gibi.

İşte, bütün bu ihtimallerden akla en yumuşak geleni, evvelâ dünyada, daha sonra ise Ortadoğu'da barış yolu ile bir Batı ve Doğu dengesi (status quo'su) kurulmasıdır.

Oysa, en mutedil karakter taşıyan bu ihtimalde bile, Türkiye'nin kendi şahsiyetine uygun "Atatürkçü", "millî", "tarafsız" bir dış politika izlemesi zoru ortaya çıkıyor. Daha kötü ihtimallerde, aynı zorunluk, Türkiye açısından daha da kuvvetleniyor. (Bak: ANT, 27 Haziran 1967, sayfa 12).

Glassboro Zirvesi'nin perde arkası anlaşıyor, Türkiye için budur..

ANT'IN
BİRİNCİ
CİLDİ
ÇIKTI

26.

sayıda birinci cildi tamamlanan ANT Dergisi'nin cilt kapakları hazırlanmıştır. Ayrıca, ANT'ı düzenli olarak izleyememiş ya da koleksiyon yapamamış okurlarımıza da ANT ciltlerine sahip olabilmeleri için elimizde mevcut az miktardaki dergilerle 100 adet cilt yaptırılmıştır.

T

ÜRK sosyalistlerinin haftalık dergisi olan ANT'nın birinci cildi, yüze yakın seçkin imzaların görüşlerini yansıtan değerli bir eser olduğu gibi, haftalık olayları kronolojik şekilde ve sosyalist bir açıdan değerlendiren tarihî bir belge niteliğindedir. Gelecek yıllarda ANT ciltleri, sosyal mücadeleler tarihi hakkında bilgi edinmek, geçmişin olaylarını değerlendirmek, Türkiye'nin tanınmış sosyalist yazar ve düşünürlerinin görüşlerini öğrenmek isteyenlere mükemmel bir kaynak olacaktır.

İ

İSTANBUL'daki okurlarımız 5 Temmuz Çarşamba gününden itibaren idarehanemize gelerek cilt kapaklarını 12,50 Lira, ciltleri ise 50 Lira karşılığında temin edebilirler. Taşradaki okurlarımız da cilt veya cilt kapağı taleplerini "ANT Dergisi - P.K. 934 - Sirkeci - İSTANBUL" adresine bildirmelidirler. Cilt kapakları (posta ve ambalaj ücreti dahil) 15 Lira karşılığında adreslerine ödemeli olarak gönderilecektir. Ciltler ise, mevcudu az olduğundan, talep sırasına göre 50 Lira ödemeli olarak gönderilecektir.

KOSİĞİN
(Askerler çekilmeli)

Hava Kuvvetleri Kumandanı General Sıdkı Mahmud, hâlen harp divanına verilmiştir. General Mahmud'un idâmı beklenmektedir. Yedi yüz yüksek rütbeli subay ordudan çıkarılmıştır.

Mısır'a, Suriye'ye, Cezayir'e doğru Sovyet silah ve teknisyenleri akınmaktadır. V.s.

Amerika'nın hatalı politikada direnmesi, Sovyetler'i Ortadoğu bölgesine "sokmuş"tur.

Evet, Amerikan ve İngiliz çevreleri aksi fıkırdeler. De Gaulle'in beyanatını tenkid ediyorlar. "Fransız devlet Başkanı ne demek istedi anlayamadık" diyorlar. "Ortadoğu ile Vietnam arasında ne ilişki bulunabilir ki?"

Sokaktaki adam bile aradaki bağlantıyı anladığına göre, Anglo Amerikan politika uzmanları herhalde "anlamamazlığa" geliyorlar.

CLAY VE YANKEE EMPERYALİZMİ (Mısır Gazetesi El Musavver'den)

Türk Sineması bugün bir dönüm noktasındadır

■ Türk Sineması'nın gelişme şartlarını araştırmak üzere düzenlediğimiz sinema soruşturmasına gelen ilk üç cevabı geçen sayıda yayınlamıştık. Bu hafta da Lütfi Akad, Atıf Yılmaz ve Onat Kutlar ANT'nin soruşturmasına cevap veriyorlar.

Lütfi Akad

Rejisör

Türk sinemasının gelişme şartlarının neler olabileceği sorusuna kesin hükümlerle ya da yordamla bir cevap vermenin mümkün olabileceğini sanmıyorum. Böyle bir soruyu karşılamak için Türk sinemasının iktisadi yapısını Türkiye'nin sosyal bünyesini, halk eğilimlerini bilimsel açıdan araştırarak varılacak sağlam verilere ihtiyaç vardır. Bunlar yapılmadan ciddi hükümlere varmak mümkün görünmüyor. Biz, işin içinde olan sinemacılar çoğunlukla böyle düşünüyoruz. Bu araştırmaları yapmak bir ihtisas işidir. Bununla beraber ciddi bildiğimiz bazı siyasi dergilerle sinema yayınlarında bu meselelere büyük bir gönül rahatlığı ile eğilmiş yazarlar görüyoruz. Vardıkları kesin yargıları ve getirdikleri çözüm yollarını ibretle okuyoruz.

Sinemacılar arasında yaygın bir söz vardır (Herkes kendi işini bilir, bir de sinemayı bilir) Bana kalırsa yapılacak en iyi iş, bu söze bir kere daha saygı göstermek ve sayın yazarların yargılarını nereye kadar götüreceklerini beklemektir.

Sorunuza bir çözüm yolu gösteremedim, buna karşılık (Türk sineması bu gün hangi noktadadır) bunu açıklamak isterim.

Türk sineması bugün bir dönüm noktasındadır. Niceliğin niteliğe dönüşümünü sağlayan bir dönüm noktasında. Bu niteliğin nasıl bir nitelik olacağını gösteren belirtiler de var: Türk sineması, bugün, bazı kısa metrajlı film ödülleri yanında bir Altın Ayı ile bir Altın Şeref Madalyasına sahiptir.

AĞAOĞLU YAYINEVİ
sunar

Linc

Kerim Korcan

Suç işleyip mahpusane-ye düşen bir halk çocuğunun küçük kapışmalar ardındaki büyük çatışmalardan ses veren serüvenli.

(Ant Der: 241)

Atıf Yılmaz

Rejisör

MESLEKTEN bir sinemacı olarak, Türk sinemasının gelişme şartlarının kısa bir reçete halinde belirtilemeyeceği kanısındayım. Önce şartların uygulanacağı ortamı, yani pratiği mümkün kılacak ekonomik, tarihsel, toplumsal şartları iyice bilmek ve incelemek gerekmektedir. Bu araştırmaların yapılması, gelişmiş ülkelere örnek görümlerden, hayalci teğbülâlerden çok daha önemlidir. Türk sinemasının gelişmesini engelleyen şartlara acele bir çare bulmaya yanaşmamamız Türk sinemasının bugünkü durumuyla yetinme anlamına gelmemelidir. Gayemiz, Türkiye'deki ve batıdaki "seçkin"lerin, sözde aydınların, zevklerine en yakın olanı bulmak değil, onların hesaba katmak istemedikleri, geniş halk kitlelerine, hergünden önce bir halk sanatı olan sinemanın, ger-

çek seyircisine ulaşabilecek, taviz vermeden, yalan söylemeden, sinemacı namusunu yitirmeden, ulaşabilecek filmlerin gelişme şartlarını araştırmaktır. Ulusal Türk sineması ancak, geniş halk kitlelerinin gerçeklerini, eğilimlerini, bu eğilimlerin temeldeki etkenlerini araştırmakla mümkün olacaktır. Sözde sinema düşüncülerimiz, kendi ülkelerine, onun gerçeklerine ahtırlarını dönüp, Brüksel'de, Türkiye konu-

sunda pek az bilgi sahibi olan, bir tek Türk filmi görmemiş olan, batılı meslekdaşlarımızla "çare" soracaklarına ve bu çareleri ciddi incelemeler sayacaklarına, biraz bu tarafa dönseler, kuzeyden, güneyden, doğudan, batıdan hazır almaya "gelişme" şemalarına dayanarak sudan teklifler getireceklerine, biraz kendi memleketlerinin gerçeklerine, meselelerine eğilme zahmeti göstereselerdi, bugün Türk sineması

herhalde biraz daha ileri bir yerde olurdu. Profesyonelliğin poşinen namussuzluk sayıldığı bir ortamda, mesleğin pratik sorunlarıyla, çileleriyle birlikte, maaşef teorisiyle de uğraşmak zorundayız. Seyirci gerçekleriyle hiç bir zaman yüz yüze gelmemiş olanların, toparlak ve kestirme cevapları, dışta olanlara, bizim gösterişsiz şüpheliğimizden daha ilgi çekici, daha doğru gelebilir. Her halde Türk sinema-

ONAT KUTLAR
(Keşen yırtılmıştır)

ATIF YILMAZ
(Şartların da şartları var)

ABİDİN'İN FİLMİ ÜZERİNE

UZUN yıllardan bu yana Paris'te yerleşmiş ünlü ressamımız Abidin Dino'nun sinema sanatına tutkun olduğunu genç film eleştirmenlerimizden çoğu bilmezler. Abidin'in sinema ile ilişkisinin çok eski günlere dayandığını duymamışlardır. Onun bu alanda belki otuz yıl önce incelemeler, araştırmalar yaptığını, sinema sanatını öğrenmek için çaba harcadığını da işitmemişlerdir. Bunları bilmedikleri için genç sinema eleştirmenlerimizi kınayacak değiliz.

Ama, aynı genç sinema eleştirmenlerimizi bundan iki ay kadar önce ülkemiz sinemalarında programa giren Altın Goller adlı, uzun metrajlı, belge filminden, aralarında sözbirliği etmişcesine, hiç bahsetmedikleri için acı acı kınasam, bana darımsınlar, gücenmesinler. Haftalar boyu bekledim bu güzel filmi den söz etmelerini. Hiç önemsemediler Altın Goller'i. Haftalar boyunca yüz karası niteliğindeki Antalya Film Şenliğinden söz ettiler. İçlerinden bazıları Cannes film şenliğine gittiği o sıralarda; Fransa'nın bu güzel şehrindeki sinema sanatı olaylarına sırt çevirip, Riviera plajlarında soyunan kızlardan, moda defilelerinden, Brigitte Bardot'un kısa eteklerinden, Raquel Welch'in dantel elbiselerinden söz ettiler. İstanbul'da kalanlar o günlerde bu şehrin sinemalarında programa giren kötü kovboy filmlerini övdüler, Yeşilçam sokakları dedikodularını aktardılar sütunlarına.

Oysa aynı haftalarda İstanbul sinemalarında önemli bir belge filmi geçliyordu. Üstelik, İngiltere'de geniş olanaklarla hazırlanmış bu önemli belge filmi'nin yönetmeni ünlü bir Türk sanatçısı, başarılı bir ressamımızdı. Filmin adı, Altın Goller'di ve tanıtma yazılarının başında yönetmen olarak Abidin Dino'nun adı vardı.

Genç sinema eleştirmenleri taurım, savundukları görüşler ne olursa olsun, hepsine saygım vardır. Eksik olmasınlar, dostları'nın abıplarının bir filmi piyasaya çıkınca tutarlar hamaratça davranışları benimsesler. O filmleri daha programa girmeden seyretmek olanağını bulurlar, çalıştıkları gazetelerde ilk gös-

teri gününe rastlatarak övgü yazılarını döşenirler. Sürümlü bir gazetede piyasaya yeni çıkan bir film için yayımlanan bir övgü yazısı, kim ne derse desin, Türkiye'de bile, o filmi'nin ticari şansını bugün artık kamçılamakta, itelemektedir. İşte böylesine ell tez eleştirmenlerimiz bir yığın süprütü filme yazı yazarken, sözbirliği etmişcesine, Abidin'in filmine hiç mi hiç el sürmemeyi öngördüler. Ayp ettiler. Bu tutumlarından ötürü onları ne denli kınasam azdır.

Doğrusu bu ya, kişi olarak futbol ile öyle pek içli dışı değildimdir. Açıkça söyleyeyim, 29 yıldan bu yana hiç gitmedim futbola. Son izlediğim maç İstanbul'daki Taksim stadyumunda, eğer yanlışlıyorsam 1938 yılında, Galatasaray ile İsviçre'nin misafir Servette takımı arasında oynanmıştı. İlgimin uzaklığına rağmen futbol sporuna karşı duran bir insan da değilim. Bu sporun ülkemizde uygulanan biçimine karşı da bir alerjim yoktur. Kadyolardan maç yayınlarını sık sık dinlerim. Takım bile tutarım uzakta uzağa. Yeni parlayan futbol oyuncularını ile, küme düşen takımlarla, bunların kopardığı yaygara ile, eski formlarını kaybeden ünlü oyuncuların şimdi insana burukluk veren durumları ile yakından ilgilenirim. Spor Toto da oynarım hemen hiç kaçmadan. Bir kez 248 lira kazandığım bile oldu.

Kısacası, futbolün tekniğinden çok bu sporun aktüallitesiyle, insanıl yönleriyle; örneğin, seyircilerin hiddeti, sevinç, protestoları, küfürleri, sahaya şışe savurmaları ile ilgilenirim oldukça yakından. Pısrık, içine kapank dostlarım vardır. Stadyoma gidince aslan kesilirler hepsi. Bağırır çağırırlar. Adam dövmeye bile yeltenirler. Hiç kestiremezsiniz önceden futbol meraklısının tepkilerini.

İşte bu yönden öveceğim Abidin'in filmi. Usta ressam, sinema sanatı tutkunu Abidin Dino, futbol tekniğinden çok bu sporun insanıl yönleriyle ilgilennmiş Altın Goller'de. Hem oyuncu ve hem de seyircisiyle insanı almış bu plana. Dünya Futbol Kupası maçları gibi bir futbol şenliğini, göz kamaştırıcı bir futbol cümbüşünü işleniş pırlı pırlı renkleriyle. Bir futbol maçını izlerken stadları dolduran kişilerin ne tür bir renk cümbüşünü meydana getirdiklerine hiç dikkat etmemiş olabilirsiniz. Gidin görün Altın Goller'i, bir futbol maçının renklerini izleyin; alanın yeşilini, topun beyazını, oyuncunun siyahını, seyircinin alacasını, ku-

LÜTFİ AKAD (Sol başta): "Türk Sineması dönüm noktasındadır"

sinin gelişme şartları vardır ama bu "şart"ların da "şart"ları vardır.

Onat Kutlar

Sinema yazarı

TÜRKİYE'nin gerçekleri serttir, örkütücüdür ve bir sanatçı için, devrimci olmayan kalıpların anlatılmayacak kadar gösterilenin dışındadır. Yerli sinemanın bize gösterdiği insanlar, en gerçekçi olanlarında bile, Anadolu'nun gerçek yüzleri değildir. Yeşilçam, kişileri, dekorları, senaryoları, alışkanlıkları ve Darülbeyaz'dan kalma dram örğüsü ve diyalogları ile Anadolu'yu anlatamaz. Ülkenin görüntüleri gerçek oldukları ölçüde yarıcı, derinliğine girildiği ölçüde usduşu ve ıssız, yaşandığı ölçüde masalsı ve şiirselir. Ülke, "moraran bir faltası" gibi, gittikçe sabırsız, bekliyor. Sinemacı, insanların yüzüne gerilen bu beyaz "Yeşilçam" perdesini, yani bu çürüyen kefeni mutlaka yırtmalıdır.

Ve ödünsüz çalışmalıdır sinemacı. Kolaylıklara, ucuzluklara,

uzlaşmalara karşı insafsız olmalıdır. Tutkuyla çalışmalıdır. İyi bir savaşçı gibi, en küçük noktaları hesaplamalıdır. İlkeler sağlam saptanmalıdır. Temalar araştırılmalı, görüntülerin eskizleri yapılmalı, oyuncular ülkücü gençler arasından seçilmelidir. Mutlaka ortaklaşa çalışmalıdır sinemacı. Sinema, sanatların en demokratik olanıdır. Bizans surlarının dışına çıkmalıdır sinemacı. Hem bencilik surlarının, hem de gerçek surların. Gözüpek ve alçakgönüllü olmalıdır. Çünkü hem bir sorumluluk hem de bir dayanışma işidir sinema.

Bütün bunların varacağı noktadır: Sinema alanında "Yeşilçam"la uzlaşma olanağı yoktur. Bu düzenin bütün kurumları gibi yozlaşmış bir kurumdur "Yeşilçam". Tefeci sermayedarları, kapkaççı yapımcıları, "yerli sinemada sömürme yoktur" diyen yönetmenleri, altmışbinlik starları, çalma senaryoları, her eleştiriye dedikodular ve "siyasi kışkırtmalar"la cevap veren çirktanları, bütün gerici bir araya toplayıp kirli meyvalar dağıtan şenlikleri, en bayağı sahnelere yol verip en ihmli çı-

kışlara dur diyen sansürü ile Yeşilçam bir bütündür. Bugünkü toplumsal düzenin en tipik kurumlarından biridir. Ve bu yüzden, nasılsa bu alana girmiş ve sayısı çok olmayan ülkücülere çiğnemekte, törpülemekte, sonunda ya bir posa gibi dışarı atmakta ya da kendisine benzetmektedir.

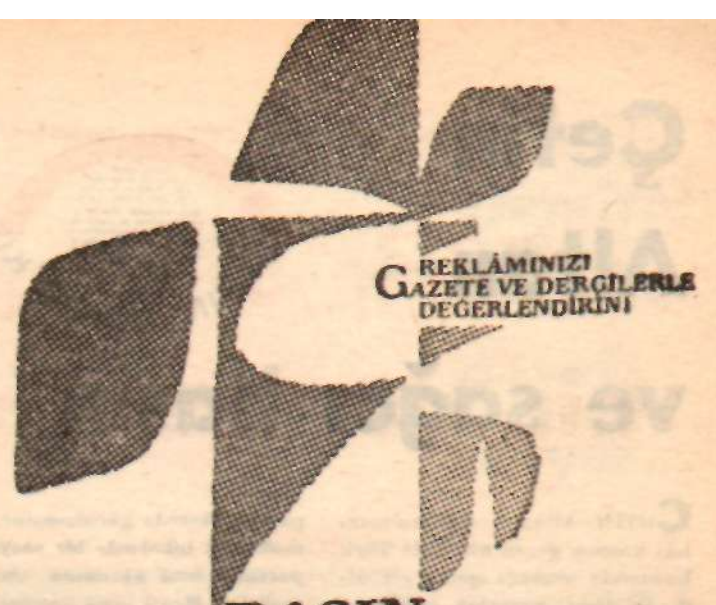
Ama bütün bu gerçekler sinemacıya ödünlerini bağışlatma ya da yakınma hakkını vermemektedir. Sinemanın içinde bulunduğu koşullar roman ya da şiir yazarlığından, gazetecilikten, politika'dan başka değildir. Bütün bu alanlarda baskılar vardır. Her alanda güçlüklerle karşı karşıyadır ülkücüler. Emegi çoğu zaman değerlendirilmemekte ya da kötü değerlendirilmektedir. Ama hiçbirisi, ödünleri bu koşullarla temellendirmeye kalkmamaktadırlar. İyi bir savaşçıysa sinemacı, engellerini önceden hesaplamak ve ona göre işe başlamak zorundadır.

Sinema da elbette, içinde geliştiği toplumdan ayrı düşülemez. Toplum köklü değişimlere uğradığı ölçüde sinema alanının görüntüsü de değişecektir. Ulusal ve devrimci bir kültürün doğuşuyla ulusal devrim içiçedir. Bu yüzden sinemacı da davranışlarını bu köklü dönüşümlere göre ayarlamalıdır. İçinde çalıştığı ortamı çok iyi tanımalı, ama, bu düzen bugün böyledir diye ödün vermemelidir. Bu açıdan bakınca Devlet yardımı, vergi indirimi, sansür vs. hep ikinci planda etkenlerdir. Her başarısızlığın temelinde bunları görmek güçsüzlüğün bulanık gerekçesinden başka bir şey olmayacaktır. Tarih, çağın ve ülkesinin gerçek tanıklarına sürekli olarak engel olacak bir gücün bulunmadığını göstermiştir. Ve gene "Tarih, sadece yok etmek istediklerini kör eder."

Felsefe Sözlüğü

Orhan Hançerelloğlu Düşünce tarihinden sonra bize aynı titiz çalışmasıyla yeni bir eser daha kazandı. Felsefe sözlüğü adını taşıyan bu yeni kitap felsefe kavramı içine giren söz ve deyimlerin açık ve seçik tanımlamalarını yapıyor. Herkesin anlayacağı bir dille yazılan bu kitap Varlık yayınları arasında 10 lira fiyatla çıktı.

(Ant Der: 246)

BASIN İLAN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLAMLARINIZ İÇİN HİZMETİNİZDEDİR

Genel MÜDÜRLÜK

Cağaloğlu, Türkocacı Caddesi No. 1

Model : İstanbul

Telefon 27 66 00 - 27 66 01

Telex adresi BASINKURUMU

(Basın: 18171/242)

"PEKİN MOSKOVA ÇATIŞMASI"

Yorum değil, olayın kendisi. Anlaşmazlığı dünya önünde açığa vuran tarihî iki belge.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi ile Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin birbirlerini en ağır biçimlerde suçlayan ünlü karşılıklı mektupları. 10 Lira İsteme Yeri:

1. Bilim ve Sosyalizm Yayınları
22. Sok. No: 12/A Bahçelievler - ANKARA
2. Kitap Dağıtım Merkezi P.K. 269 Cağaloğlu - İSTANBUL
(Ant Der: 244)

panın altın sarısını görün usta bir ressamın gözü ile. Sonra tüm bu renklerin yarattığı karışımı izleyin doyuncaya dek.

Kendisi de, zamanında futbol oynamış kişi Abidin usta. Dileseydi eğer, filminin tümünü futbol tekiğine adayabilirdi. İyi etmiş Dino bu tek yönlü yolu seçmemekle. Futbolu insanların oynadığını, bir dünya kupası maçını yüzbinlerce insanın izlediğini dikkate almış. Oyuncusundan seyircisine, hakemine kadar, stadyom yöneticisine kadar, insanı işlemeyi öğörmüş. Bir futbol şenliğine hazırlanan Londra'nın ve öteki İngiliz şehirlerinin ne tür bir renk cümbüşüne, ne alımlı bir hareket trafiğine, insan kaynaşmasına sahne olduğunu başarılı bir biçimde açıklamış. Hem oyuncuların, hem seyircilerin, hem yöneticilerin tüm gerilimlerinin üzerine basıyor Dino filminde. Başarılı bir ressam gözü ile kameraları tıpkı fırçası gibi kullanmak yolunu seçiyor. Düzinelele kameranın, başta Londra olmak üzere, çeşitli İngiliz şehirlerinde çektiği kilometrelerce filmi elden geçirmek, kare kare ayıklamak, eş çekimleri kıyaslamak, bunlar arasından başarılı olanları seçmek, dinamik bir montaj dizisini elde etmek zorunluğunu ancak profesyonel sinema sanatçıları bilirler. Ve Abidin bu son derece zor işi çoğu profesyonel belge filmcilerine taş çıkartacak ustalıkla başarıyor.

Hiç güpheniz olmasın. Altın Goller belge filmi türünde bir usta sanatçının biçimlendirdiği, insanı civil civil veren, insanı yanıltan olgun bir sinema yapıtıdır. O kadar ki, bu filmi sevmek, bu filmi alkışlamak, bu filmi izlerken heyecan duymak için mutlaka bir futbol tutkunu olmak da gerekli değildir. Otuz yıldan bu yana maç seyretmemiş, spora hayli uzak duran bir kişi olarak ben bile heyecan duydum, zevk duydum, iftihar duydum Abidin'in filmi izlerken.

Futbola tutkun olun ya da olmayın, sinema sanatını seviyorsanız, bunun da ötesinde insanları seviyorsanız, insanın çeşitli koşullar altında çeşitli tepkilerini izlemeyi seviyorsanız, bir yordamını bulup seyreidin Altın Goller'i. Bu başarısından ötürü, usta ressamlığının yanı sıra, usta bir sinema sanatçısı olduğunu isbatlayan Abidin'e Türkiye'den kucak dolusu sevgiler, kucak dolusu saygılar. Sağolsun!

Semih TUĞRUL

(Yeni Ajans: 243)

Her aydının cebinin kitabı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

Kuş karton içinde 8 x 12 büyüklüğünde 96 sayfa olarak çıktı. Fiyatı iki lira. Genel Dağıtım: UĞURAL YAYINEVİ
Mengene Sok. Diba Han, No. 4 Cağaloğlu - İstanbul
(Ant Der: 247)

KÜBA'NIN KALKINMA PLANINI HAZIRLAYAN Prof. Charles Bettelheim'in

AZ GELİŞMİŞ ÜLKELERDE SOSYALİZMİN KURULUŞU

(Geçiş ekonomisi sorunları) Çeviren: KENAN SOMER
Fiyatı: 5 lira

Genel Dağıtım: UĞURAL YAYINEVİ
Mengene Sok. Diba Han, Cağaloğlu - İstanbul

Çetin Altan

ve sağcı basın

ÇETİN Altan'ın dokunulmazlığı konusu geçen hafta da Türk basınında oldukça geniş yer aldı. Devrimci yazarlar, komisyon kararını şiddetle eleştirirken, sağcı gazeteler de Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını teşvik edici yayında bulundular.

Cumhuriyet'te Nadir Nadî, komisyon kararına karşı çıkarak «Objektif ölçüler içinde ele aldığımız zaman bu kararı anayasa hükümleriyle bağdaştırmanın güçlüğü kendiliğinden ortaya çıkar. Çetin'i ilgilendiren dosyaların hepsi doğrudan doğruya düşünceye bağlı konulardan ibarettir ve bunlar, dokunulmazlıktan ziyade sorunsallığı gerektirmektedir. On yıl önceki Osman Bölükbaşı olayının bir yenisi tekrarlansa Çetin Altan'a değil, fakat demokrasimize yazık olacaktır. Bunu unutmayalım, diyordu.

Yine Cumhuriyet'te Evet Güresin, milletvekilinin Meclis'te ileri sürdüğü düşünceleri dışarıda tekrarlamaktan dolayı sorumlu tutulamayacağını belirttikten sonra meselenin TIP ile ilgili yönü üzerinde durarak şunları yazıyordu: «TIP, programını ilgililere verdiğine, teşkilât kurduğuna, seçimlerde 15 üye ile Meclis'e girdiğine ve programını da değiştirmedikçe göre, kuvvetini anayasadan alan ve demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarından olan bir siyasi partidir. Bu partinin programı eğer anayasanın 57. maddesine aykırı ise şimdiye kadar yine 3 maddeye dayanarak temelli kapatılması gerekirdi. Kapatılmadığına göre, şu halde programı Anayasa esprisine ve hükmüne aykırı görülüyor ve görülmedi demektir. Pekî, partinin programı, savunduğu ilkeler sakıncalı değil de, bunların, dışarda yazı ile veya sözle savunulması neden sakıncalı? İsmi üzerinde sosyalist

partisi. Nerede görülmüştür, demokratik ülkelerde bir sosyalist partinin sınıf ayrımına dayanmadığı? Hepsî sınıf üzerine kurulmuşlardır. Sosyalizme taraftar olmayabiliriz, ya da taraftarlık ölçüleri değişik olabilir. Ama bir demokratik ülkede burjuva sınıfına karşıtlığı müsellem ve müseccel bir partinin milletvekilini sadece bu yüzden yasma görevinden alıyormayız. Koyarsak, düzenin adı demokrasi değil, sayın Bülent Nuri E-sen'a deyinile kakokrasi olur.»

Ulus'ta Fikret Ekinci, Çetin Altan aleyhindeki hareketi kimlerin tahrik ettiğini şöyle ortaya koyuyordu: «Çetin Altan'ın

lık kaldırma kararıyla haksız yere kahraman olacağı gerekçesiyle AP'lilere akıl hocalığı yapıyordu: «Genel Kurulda herkes hislerine hâkim olmalı, atılan taşın örkütülen kurbaya değip değmediği iyi tartılmalı, bilhassa bundan sonraki geliş-

yacı yoktu. Toker meseleyi bu şekilde ele almakla herhalde kendi şöhratinin gerekçesini ortaya koyuyordu.

Yeni Gazete'de yazdığı küçük fıkrasında Kemal Bisalman da, meseleyi aynı açıdan ele alarak şöyle diyordu: «Çetin Altan'a illâ ceza mı vermek istiyorsunuz? Basit: Dokunulmazlığın dokunulmaması yeter!»

Zafer Gazetesinde Füzûzan Tekil ise, mahkemece üç yazısı beraat ettirildiği halde Çetin Altan'ı suçlayarak dokunulmazlık kaldırma kararını haklı göstermeğe çalışıyordu: «Çetin Altan'ın dokunulmazlığı, bir intikam hakkı kullanılarak değil, fakat Türk millî şuurunun kanun dışı saydığı bir doğu sosyalizmi propagandasını en demagogik ve en mütecaviz lisanla yaptığı için kaldırılmış bulunuyor.»

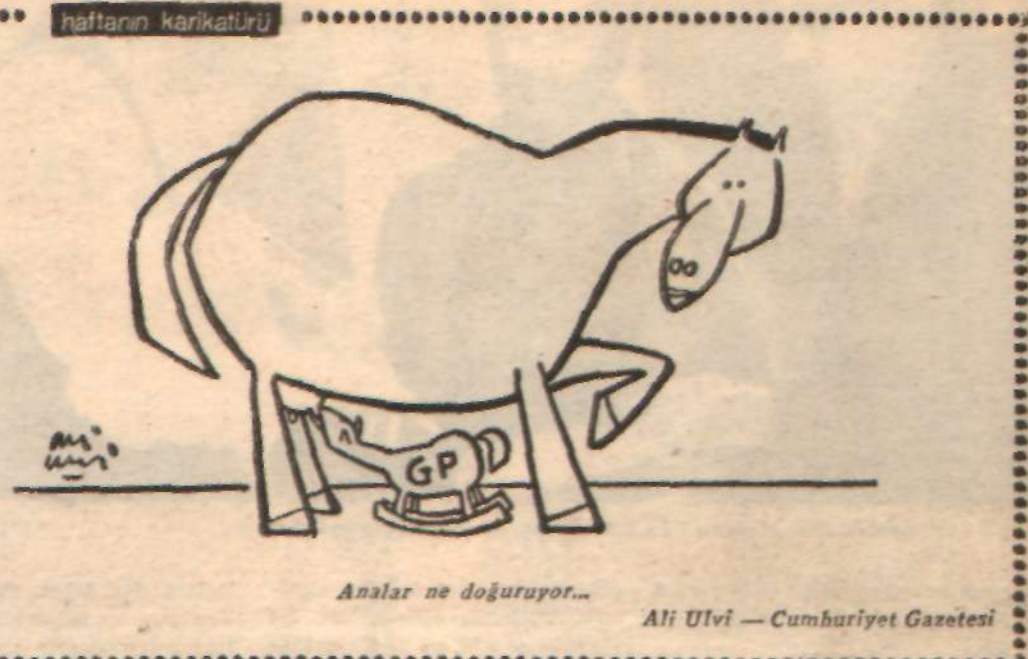
Son Havadis'te Orhan Seyfi Orhon da kararı destekliyordu: «TIP'li milletvekili istediği kadar sövecek, AP'li de, ne yapalım, basın hürriyeti var, diye karşısında ellerini göğüslerine bağlayıp susacaklardır. Mahkemelerde hakaret davaları niçin açılıyor, öyleyse? Hâkim bize, siz de ona sövün öyleyse, diyemez!»

Aynı gazetede Tekin Erer de, komisyon kararına hararetle alkışlıyordu: «Milletimizi burjuvatar, proleterler diye sınıflara bölenlerin, mebusları buna göre tasnife tutanların, millet arasında ikilik yaratanların vatanperverlikle, bugünkü anayasa nizamı ile ne münasebetleri vardır? Böylelerinin yüce mecliste işleri nedir? Buna Türk Milleti er ve ya geç müsaade etmeyecektir.»

Yeni İstanbul'da Ergun Kaptancı, Amerikayı Protesto Mitinginde Çetin Altan'ı savunan gençlere bu seviyesiz ifadelerle saldırıyordu: «Komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla dokunulmazlığı kaldırılmak istenen bir milletvekili-yazara ancak bir pavyon fahişesine yapılacak güfte tezahürat yaptırır, alkış tutturursa, bunlar milliyetçidir, diyebilir misiniz? Ama bu zıva-

nadan çıkmış piçler hâlâ, Amerika'yı protesto etmenin milliyetçilik olduğunu söylüyorlar. Bunlar mutlaka Rusya'ya bizdeki adı paryalaradır.»

Tercüman'da Kadircan Kafalı ise, Çetin Altan'ın dokunulmazlığı konusunda ANT'nın yaptığı yayını ele alarak şöyle saldırı: «Türkiye'de engizisyon mahkemeleri olsaydı bunlar sağ mı kahlardı? Böyle laf mı edebilir-di? Engizisyon olsaydı savunma imkânı mı verilir-di. Halk yazarı imiş! Halk demek millet demektir, kararı verenler de milletvekilleridir; Büyük Millet Meclisi'nin kararı millet kararı demektir. Komisyonun kararı büyük hukuk cinayeti imiş. Yedikleri halta bakın, hukuk kim, siz kim? Sizler, hukukun ırzına geçen siyaset ve basın eşkiyasının yordakçılığını yapıyorsunuz!..» Çetin Altan hakkındaki yayınları, sağcı basının seviyesini bir kere daha ortaya koyuyordu...

Analar ne doğuruyor...

Ali Ulvi — Cumhuriyet Gazetesi

SABREDEN DERVİŞ...

Yanında çalıştığınız herif sizin namaz kılmamıza müsaade etmiyorsa, işinizi derhal terk ediniz. Namaz kılmamaktansa aç kalmak daha iyidir. Hem aç kalmazsınız, zira rızası için namaz kılacağınız Cenab-ı Hak Rezzâk-ı âlemdir, sizi aç bırakmaz. Darlık çekerseniz bir hikmete mebnidir. İmtihan ediliyorsunuz demektir. Sabrederseniz muhakkak mükâfat alırsınız.

MEHMET ŞEVKET EYĞİ
(Bugün - 29.6.1967)

dokunulmazlığı kaldırılmadan önce, iş çevrelerinin sözcüsü fer-südeleşmiş bir kalem, bunu ısrarla istemiştir. Bu yazıdan sonra AP 24 saat çalışan bir komisyon kararı çıkararak bu isteği yerine getirmiştir. Bu, şu sorunu ortaya çıkarmıştır. AP memekette bir azınlığın azınlığı olan belli iş çevrelerinin, bir çıkar ve baskı grubunun, diktasını, kendi çoğunluğu ile bir çoğunluk diktası biçiminde yürürlüğe koymak istemektedir.»

Milliyet'te Metin Toker ise, Çetin Altan'ı küçük düşürmeğe çalışarak onun bu dokunulmaz-

meler hesaba akıllıca katılmadığıdır. Şahid kırgınlıkları o milletvekilinin ve partisinin şampiyonu oldukları siyasi temayüle bedavadan bir kahraman, bir mazlum savaşı kazandırır, onların lehinde bir hava yaratırsa - elbette ki yaratacaktır - bir adama belki azap çektilerilecektir diye - o bile muhakkak değil - bir davanın ekmeğine yağ sürülecektir. Oysa Çetin Altan'ın da, Metin Toker'in de Türk okuyucuları nezdindeki itibarları herkesin malûmu idi ve Çetin Altan'ın, Metin Toker gibi ucuz kahramanlıklara asla ihtil-

İTİBARI KURTARMANIN ÇARESİ!

Durumumuz hiç de gönül açıcı değildir. Cumhuriyetimiz bir an önce çeyitli nişanlar ıhdas etmelidir. Milletlerarası protokolde feci bir durumdayız. Devletlerin protokollerinde «itibar» ölçüleri sadece itimatnâmelerden ve üniforma yıldızlarından ibaret değildir. Dünyanın bütün saraylarında ve milletlerarası törenlerde hilâf köy muhtarı kadar sükut kalmaktadır. Bir cumhurbaşkanının resmi bir ziyaretle muhatapına halı hediye etmesi, gümüş kutu veya şamdan vermesi hiç yakışık alır mı?

NİZAMETTİN NAZİF
(Yeni İstanbul - 30.6.1967)

Medrese-i Yusufiye!

... Ve bu haliyle Muhammed Ali, yer yüzündeki bütün müslümanlara ders vermekte, örnek olmaktadır.

Biz müslümanlar, bu hadiseden hissemize düşen dersi almalı; ehl-i küfre, ehl-i delâlete kat'iyen tâviz vermemeli, imân-kur'an hizmetinde cesâecülerinin birer Medrese-i Yusufiye olduğunu bilmeli; hiç bir şeyden perva etmemeliyiz. Esasen küfür ve ilhad bulutlarının memleketimizin semasından dağılmasına yegâne sebep de böyle bir imân ile hareket eden Mücahidlerin movout olması, onların ilâ-yı Keltimatullah'ı her türlü endişelerin üstünde tutmasıdır.

N. MUSTAFA POLAT
(B. Sabah - 25.6.1967)